KLUDDERMORS LÆSESLANGE

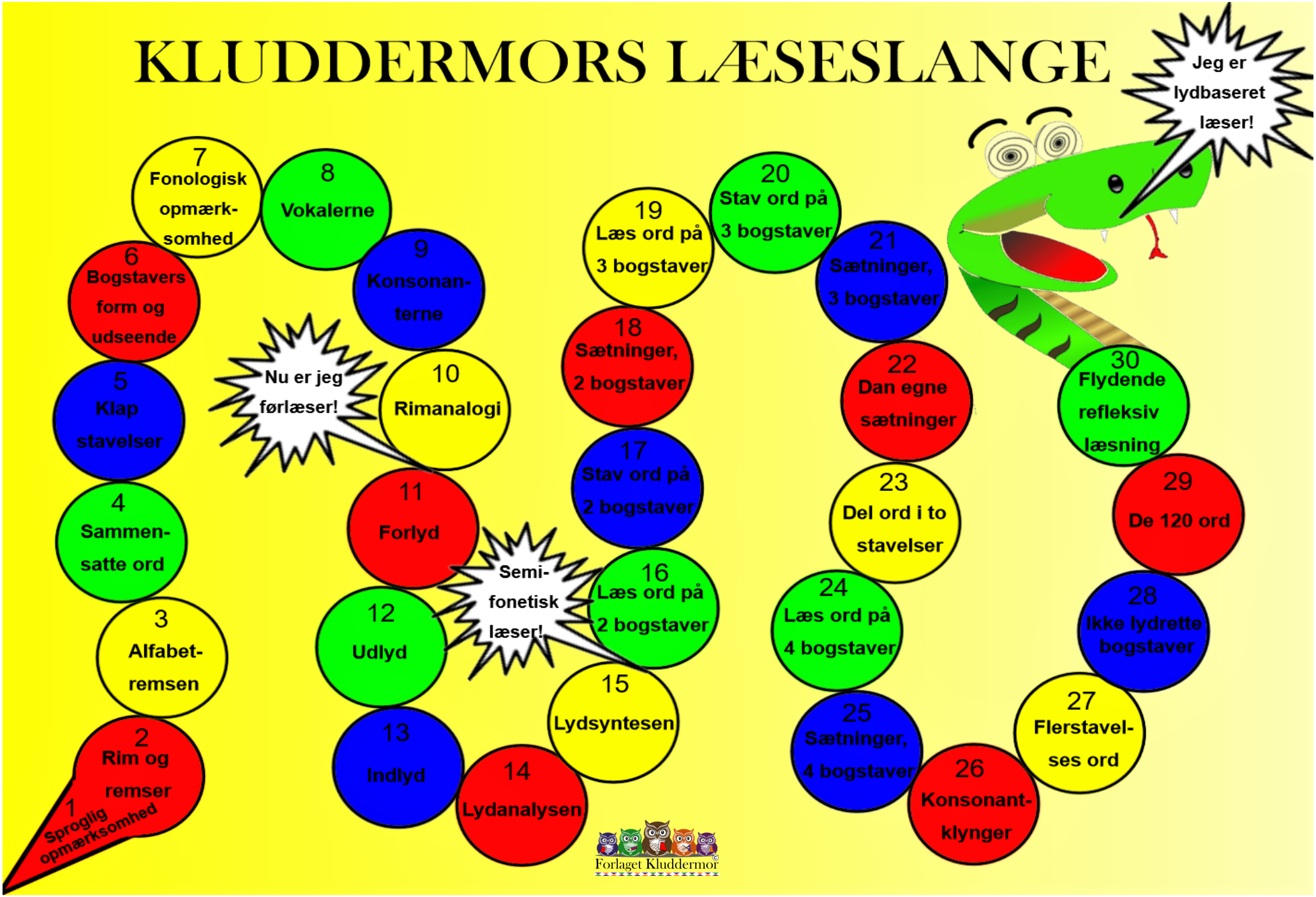

Formål med materialet

”Læseslangen” er en oversigt over hele Forlaget Kluddermors Læseprogram, som består af 364 materialer fordelt på 30 læseudviklende trin. Hvert trin bygger videre på den viden barnet allerede har tilegnet sig fra tidligere trin. Ved på denne måde at dele læseindlæringen op i trin, springer eleven ikke vigtige områder over. Dermed opbygges et solidt læsefundament og et funktionelt bogstavkendskab, som danner grundlag for hele elevens videre læsetræning. Materialerne har en langsomt stigende progression og hjælper eleven med at gå i dybden med én ting ad gangen.

Målgruppe

Elever i 0. og 1. klasse, specialundervisningen og dansk som andetsprog, som arbejder med sproglig og fonologisk opmærksomhed, samt den første læsning.
Læseslangen giver eleverne et funktionelt bogstavkendskab og et solidt læsegrundlag, og fører dem sikkert gennem læseprocessens mange trin, fra de starter som legelæsere, til de slutter som lydbaserede læsere.

Al kopiering, analogt og digitalt, af dette materiale eller dele deraf er tilladt i henhold til undervisningsinstitutionens aftale med **Copydan Tekst & Node**. Kopiering, der går ud over begrænsningsreglerne i aftalen med Copydan Tekst & Node, kan alene finde sted efter forudgående aftale med Forlaget Kluddermor.

Forlaget Kluddermor©

Kopier denne hvide Læseslange til hver elev, og lad dem selv løbende farve cirklerne, hver gang de fuldfører et nyt læsetrin. Eleverne får på denne måde et visuelt overblik over deres egen læseudvikling.

KLUDDERMORS LÆSESLANGE

Navn:

Jeg er lydbaseret læser!

1 Sproglig opmærksomhed

2 Rim og remser

3 Alfabet-remsen

4 Sammen-satte ord

5 Klap stavelser

6 Bogstavers form og udseende

7 Fonologisk opmærk-somhed

8 Vokalerne

9 Konsonan-terne

Nu er jeg førlæser!

10 Rimanalogi

11 Forlyd

12 Udlyd

13 Indlyd

14 Lydanalysen

Semi-fonetisk læser!

15 Lydsyntesen

16 Læs ord på 2 bogstaver

17 Stav ord på 2 bogstaver

18 Sætninger, 2 bogstaver

19 Læs ord på 3 bogstaver

20 Stav ord på 3 bogstaver

21 Sætninger, 3 bogstaver

22 Dan egne sætninger

23 Del ord i to stavelser

24 Læs ord på 4 bogstaver

25 Sætninger, 4 bogstaver

26 Konsonant-klynger

27 Flerstavel-ses ord

28 Ikke lydrette bogstaver

29 De 120 ord

30 Flydende refleksiv læsning

Liselotte Ring Kryger © Forlaget Kluddermor

Forlaget Kluddermor

Kluddermors Læseslange

TRIN 1

For at gøre barnet klar til at bevæge sig ind i læsningens univers, arbejdes med **sproglig opmærksomhed**, kommunikation, højtlæsning, læseleg, legeskrivning, rim, remser og struktureret samtale.
Fyld lokalet med bøger, sprogmapper, ord, remser, læringsplakater, sprogmaterialer, klemmeopgaver mm.

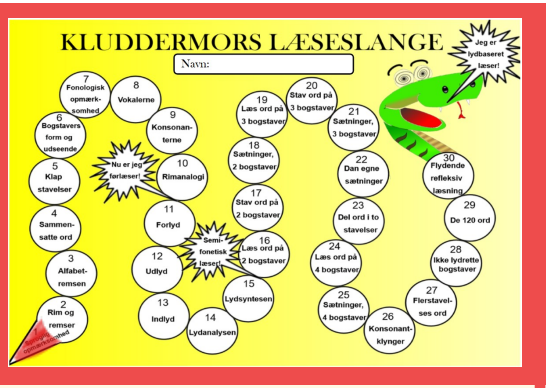

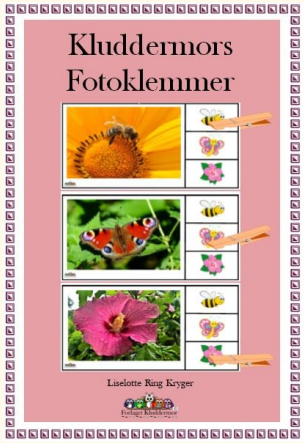

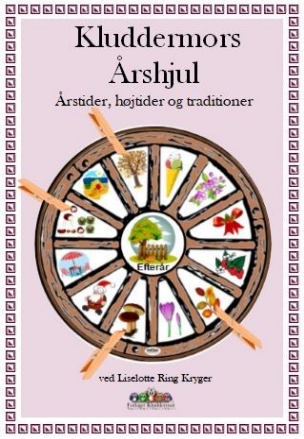

TRIN 2

Forlaget Kluddermor

Rimøvelser er et vigtigt, og for visse børn vanskeligt, område indenfor den sproglige opmærksomhed. Med udgangspunkt i enderim drages nytte af den lydlige gentagelseseffekt, der ligger i rimteknikken.

Lad barnet lytte til, udforme og identificere rimord, lav rimpusleord og spil gerne rimspil sammen.

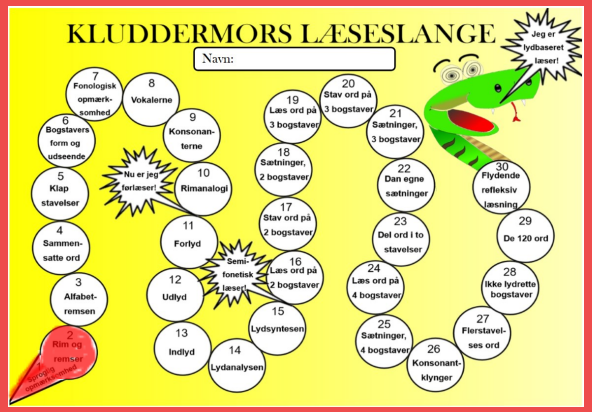

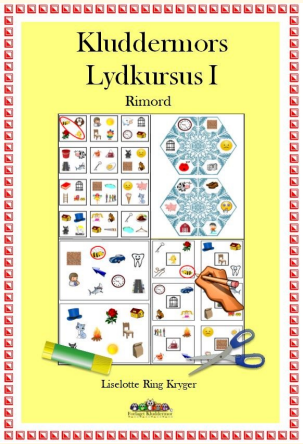

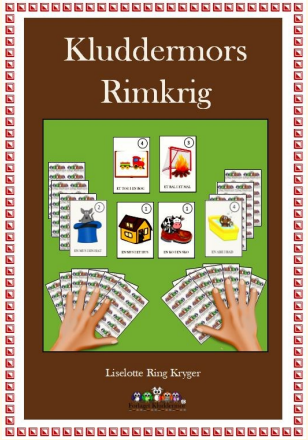

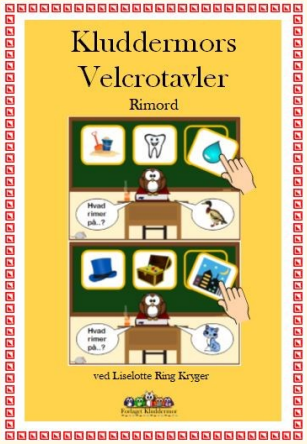

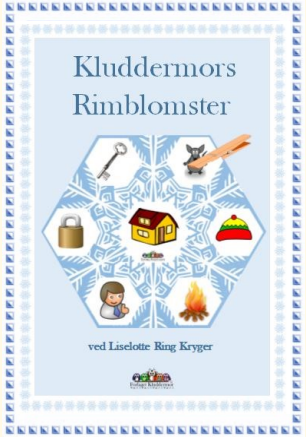

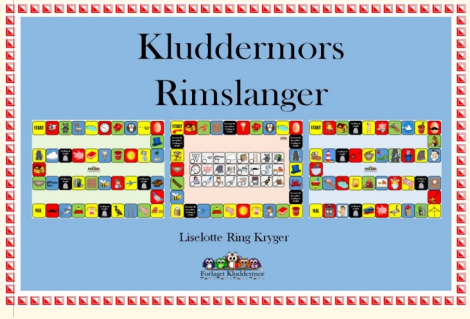

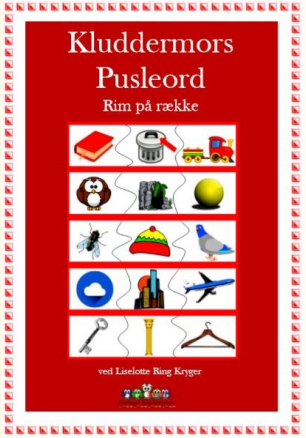

TRIN 3

Forlaget Kluddermor

Den første øvelse i de tre alfabeter (navn, form og lyd) er at kende **alfabetremsen**. Der arbejdes med matchopgaver, visuel genkendelse, skrivning, bogstavkort og store vs små bogstaver. Find selv gode alfabetsange og lad børnene lære dem udenad.
Sæt alfabetet og læringsplakaterne op i klassen og giv hver elev et lamineret skriveunderlag samt en skriveplade.

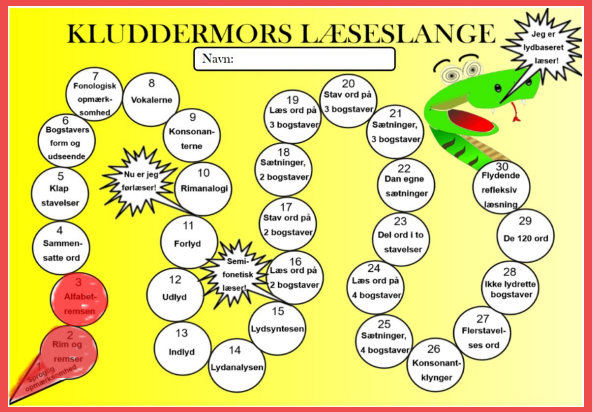

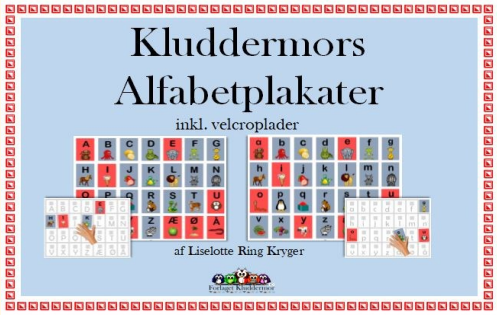

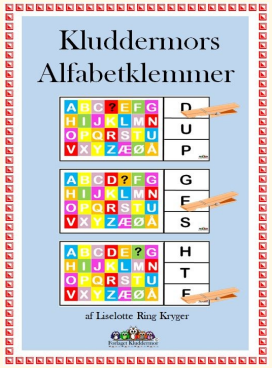

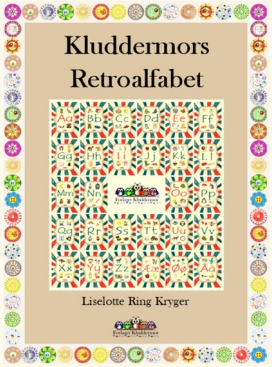

TRIN 4

Forlaget Kluddermor

Her trænes barnet i at opdele ord i mindre betydningsenheder og i at danne **sammensatte ord**. Herved bevidstgøres barnet om sprogets opbygning, og fremtidige stavevanskeligheder afhjælpes. Barnet får ligeledes et begyndende kendskab til segmentering af ord i mindre dele.

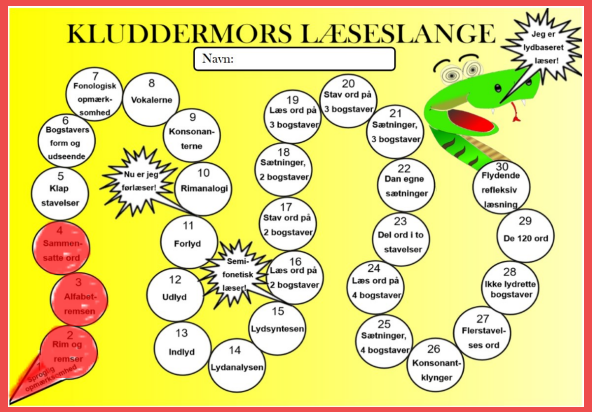

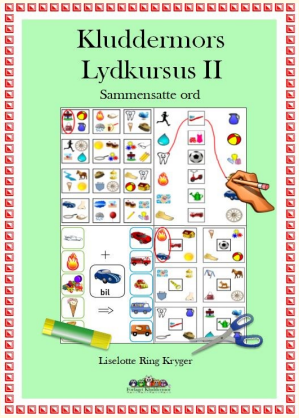

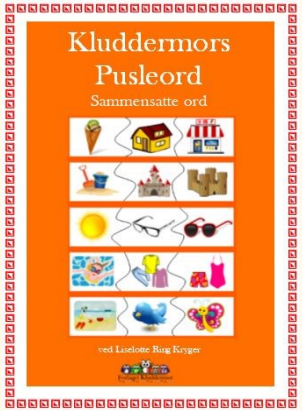

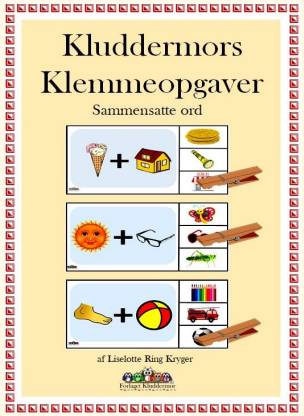

Få adgang til ALLE Forlaget Kluddermors materialer til under halv pris.

TRIN 5

Forlaget Kluddermor

Ord er opdelt i stavelser, som er opdelt i bogstaver. Ved at kende principperne for **stavelsesdeling**, får barnet det første kendskab til lydsegmentering.

Lær barnet at **klappe stavelser** for på denne måde at indarbejde sprogrytmen og få skærpet opmærksomheden omkring ordenes lydbærende elementer.

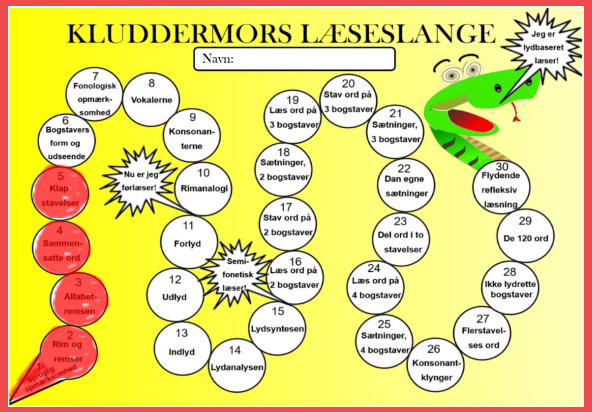

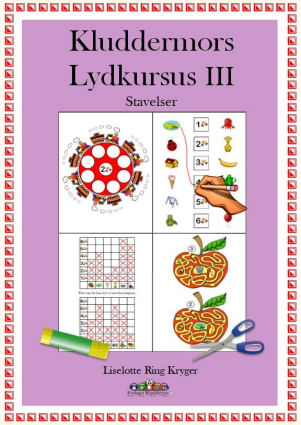

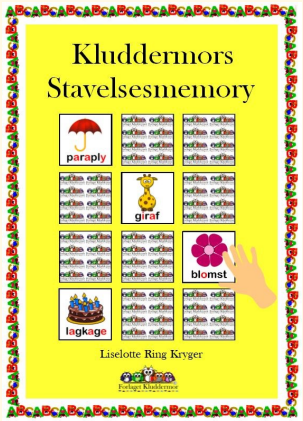

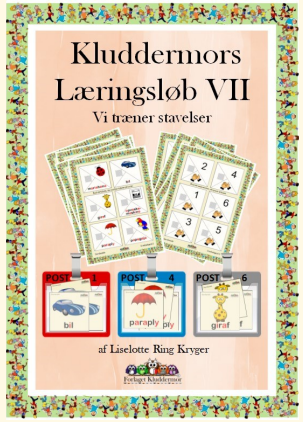

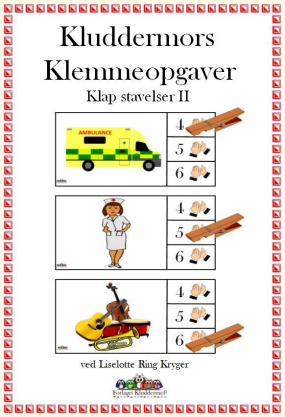

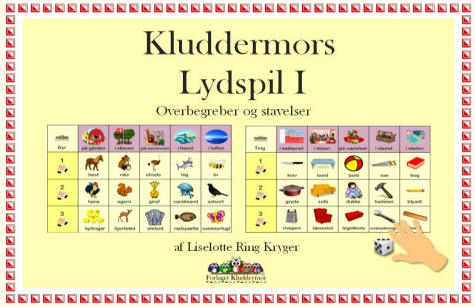

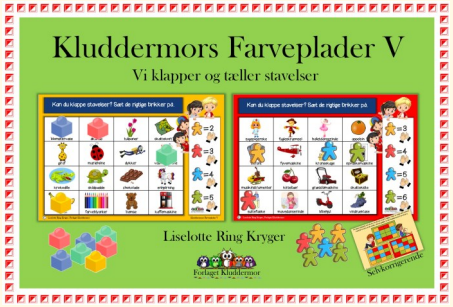

TRIN 6

Forlaget Kluddermor

Den næste øvelse i de tre alfabeter (navn, udseende, lyd) er at kende **bogstavernes form og udseende.** Her modellerer barnet bogstavernes form, som derved indlæres via taktilsansen og finmotorikken. Også den visuelle opmærksomhed styrkes, når puslealfabetet skal samles. Til sidst øver barnet sig i at skrive bogstaver (store som små) vha. skriveforlæg. På denne måde trænes skrivevej og håndgreb. Barnet bør støttes i at udvikle trefingergreb allerede på dette tidspunkt. Vær særlig opmærksom på venstrehåndede, og hvordan du kan guide dem.

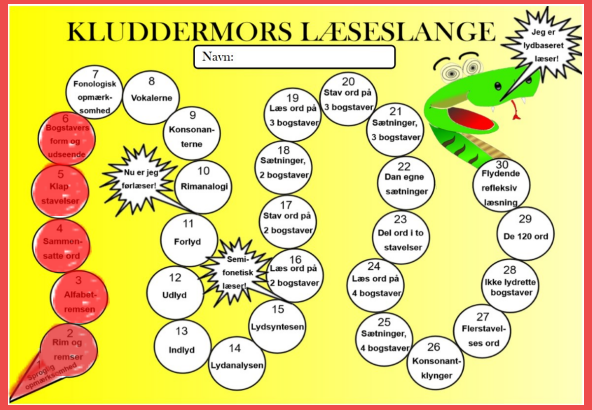

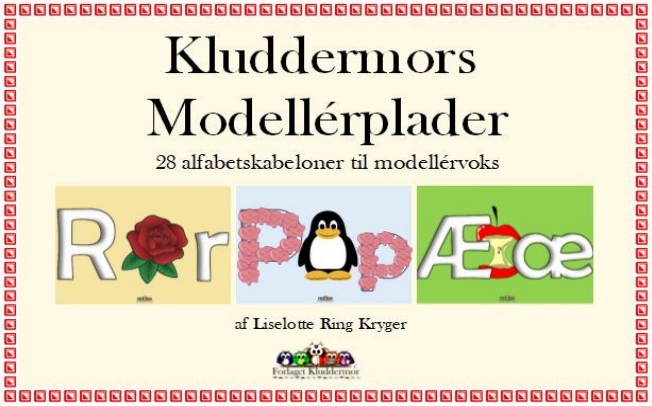

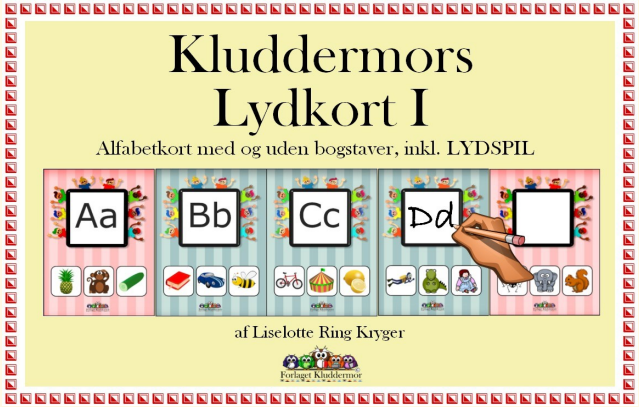

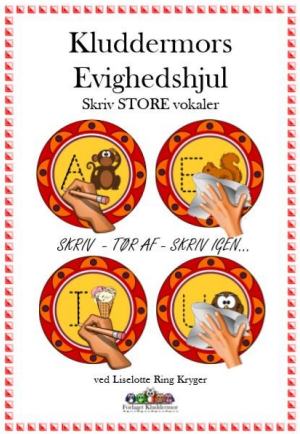

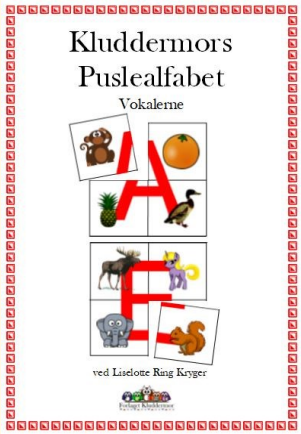

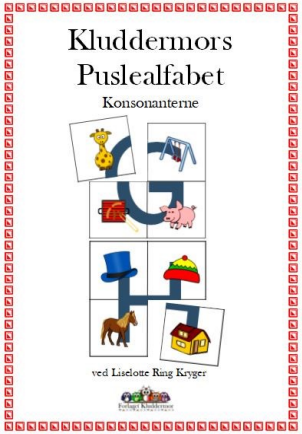

TRIN 7

Forlaget Kluddermor

Barnet præsenteres her for sprogets fonemlyde, og danner på denne måde en bevidsthed om sprogets fonologiske struktur. Denne forståelse er nødvendig for at lære at læse et alfabetisk sprog. På dette trin arbejdes uden tilknyttede bogstaver, senere sættes lyde og bogstaver sammen. Med klemmeopgaver, drejeskiver, pusleord og spil styrkes **den fonologiske opmærksomhed**.

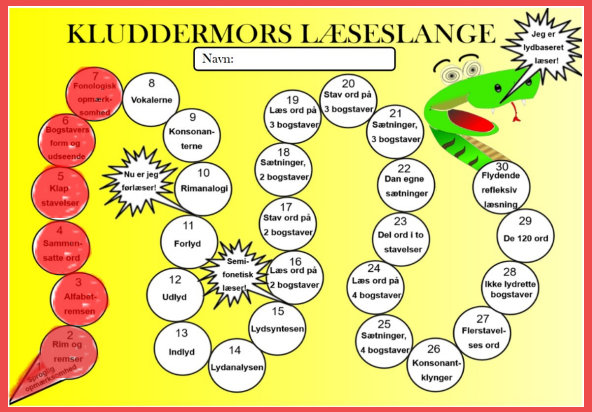

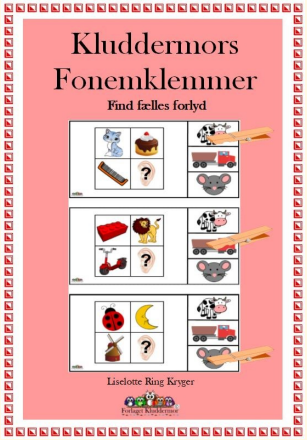

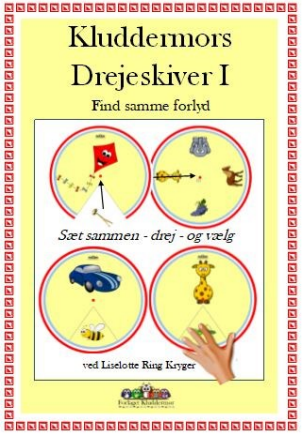

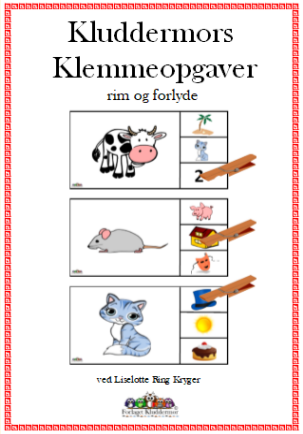

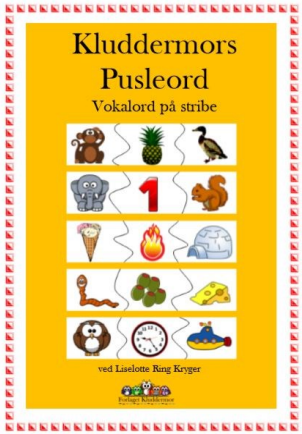

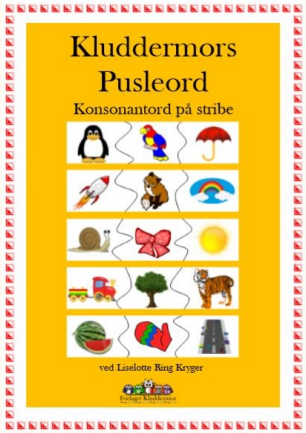

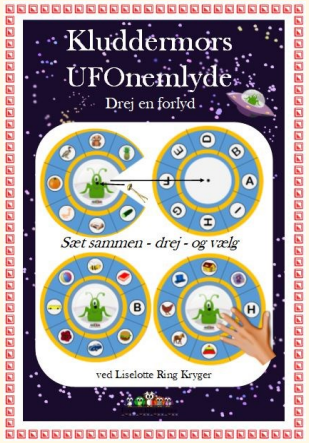

TRIN 8

Forlaget Kluddermor

Det er nu tid til, at eleven får kendskab til **vokalerne**, deres navne, hver vokals helt unikke fonemlyd, samt deres anvendelse. Eleven skal lære at skelne mellem de ni vokaler og kunne lydere sig frem til vokalen i et ord, i første omgang via forlydsbestemmelse.
Ved på denne måde at træne eleven i at identificere vokaler i forlyd, kobles de lidt abstrakte lyde på noget langt mere konkret, nemlig billeder af kendte ting fra elevens hverdag. Vha. klemmeopgaver, modellervoks, pusleord, læringsløb, kopiopgaver og velcroopgaver indlærer eleven vokalerne via hænderne og motorikken.

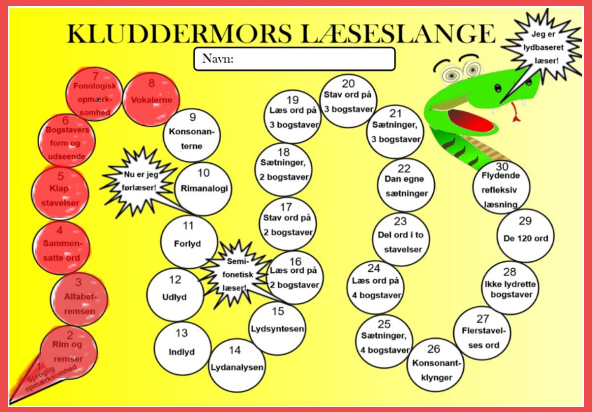

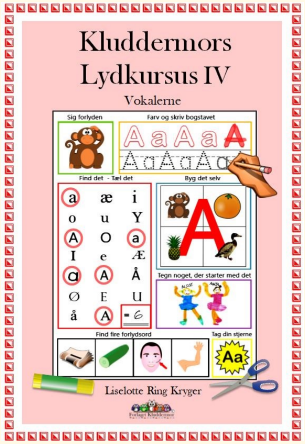

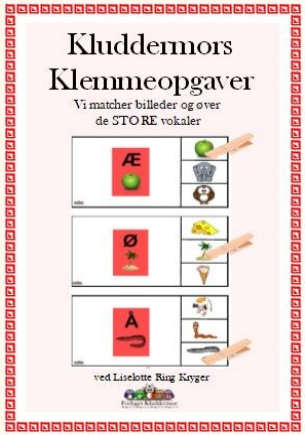

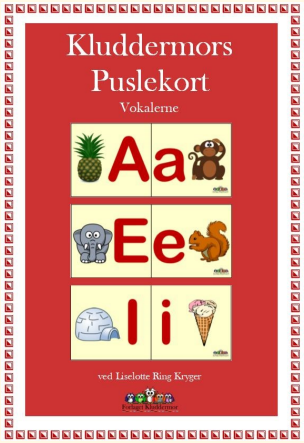

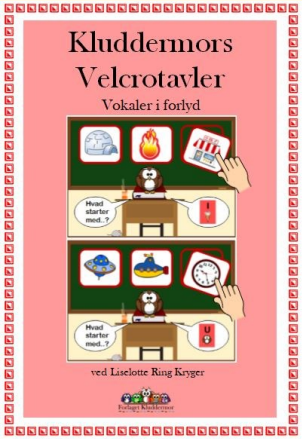

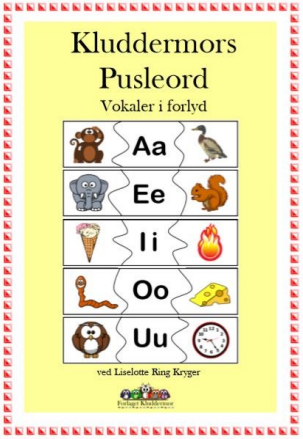

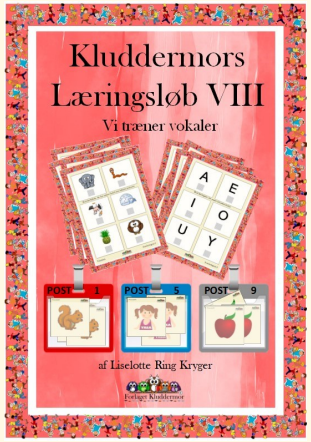

TRIN 9

Forlaget Kluddermor

Eleven skal her udvikle sit kendskab til **konsonanterne**, deres navne, og helt unikke fonemlyd, samt deres anvendelse. Eleven skal lære at skelne mellem de femten mest brugte konsonanter og kunne lydere sig frem til konsonanterne i et ord, i første omgang via forlydsbestemmelse. Ved på denne måde at træne eleven i at kunne identificere konsonanter i forlyd, kobles de lidt abstrakte lyde på noget langt mere konkret, nemlig billeder af kendte ting fra elevens hverdag. Vha. klemmeopgaver, modellervoks, pusleord, læringsløb og kopiopgaver indlærer eleven konsonanterne via hænderne og motorikken.

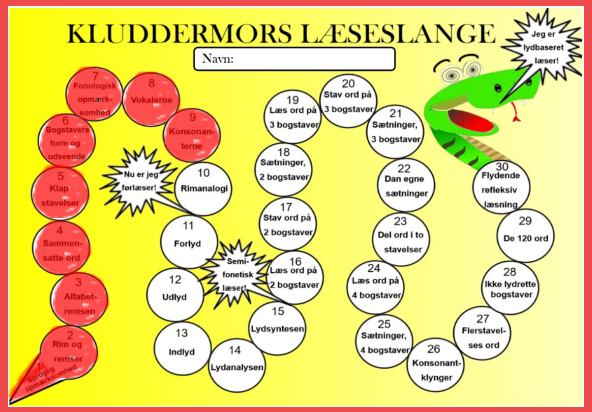

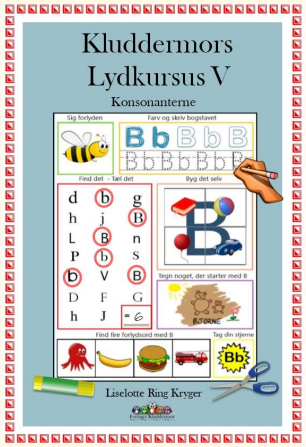

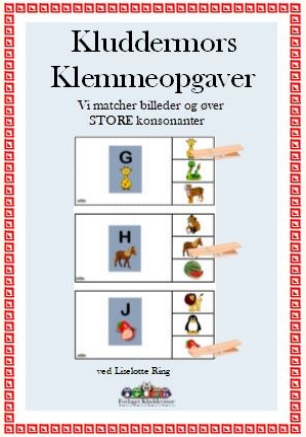

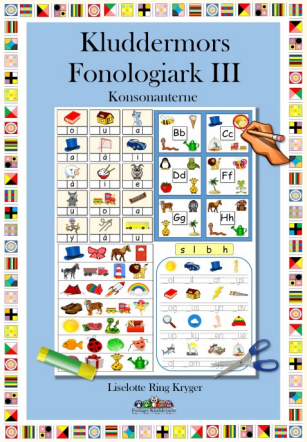

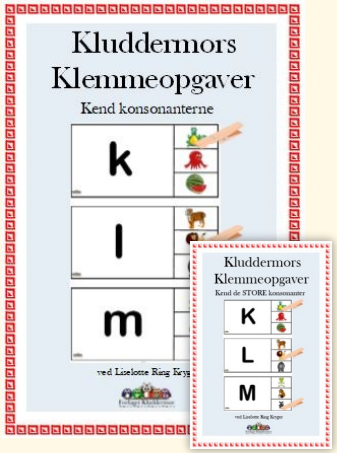

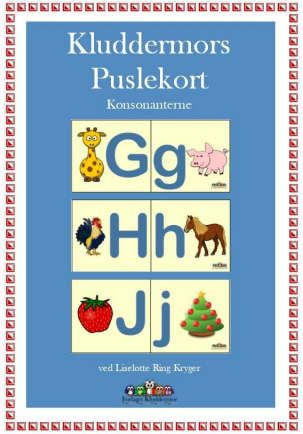

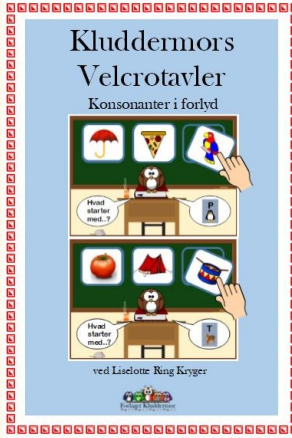

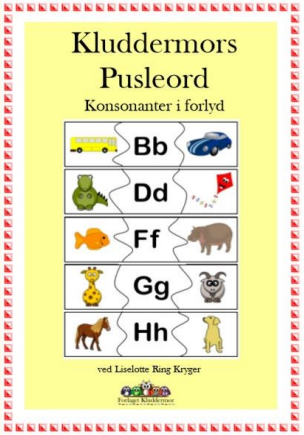

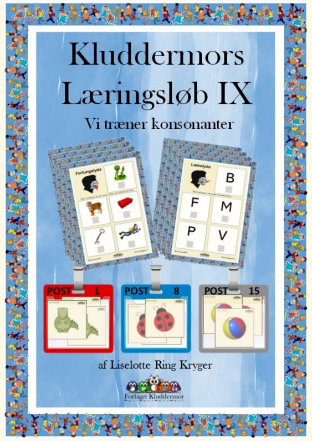

TRIN 10

Forlaget Kluddermor

Land, mand og tand ender alle på ”and”. Ordene rimer og deres endelser staves ens. Dette kaldes for **rimanalogi** eller onset-rime. Elever, som endnu ikke mestrer kunsten at sammensætte flere fonemer i træk, som f.eks. k-a-t, kan vha. rimanalogi få et tidligt indblik i fonemsammensætningen.

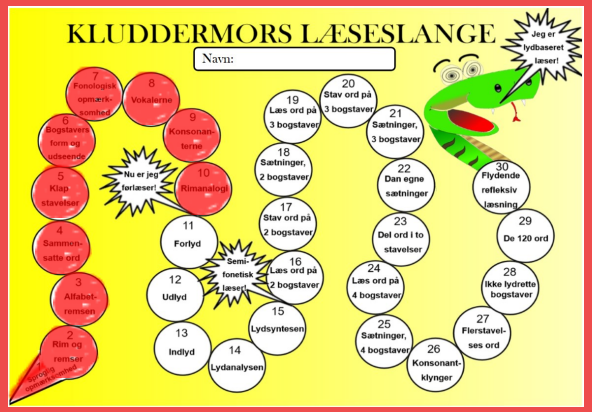

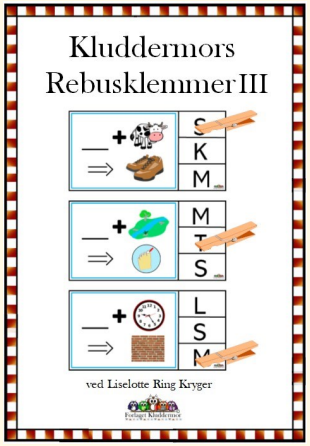

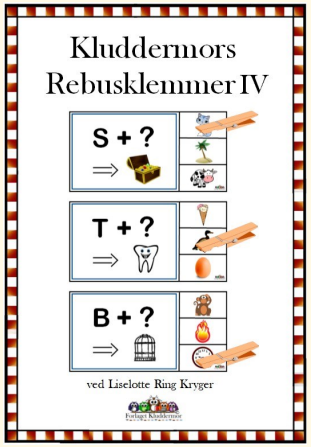

Med dette 10. trin har eleven afsluttet 1. del af Læseslangen, og kan nu kalde sig for førlæser. Dvs. at alle de grundlæggende områder indenfor sproglig og fonologisk opmærksomhed er ved at være på plads.
Er dette ikke tilfældet må eleven træne yderligere med materialerne indenfor de første ti trin i Læseslangen.
De forskellige spil kan f.eks. bruges mange gange, uden at eleven opfatter dette som træning og kedelig gentagelse.
Derudover er de fleste af opgaverne velegnede som værkstedsaktiviteter.

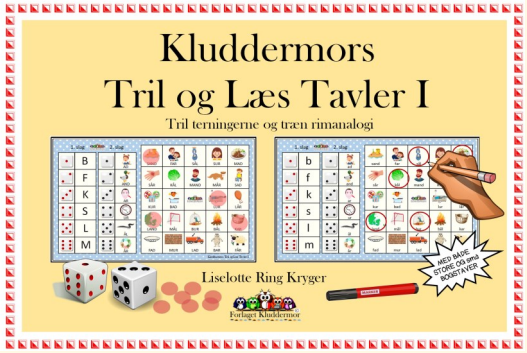

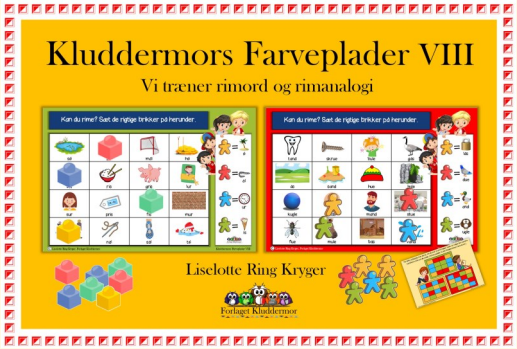

TRIN 11

Forlaget Kluddermor

Her arbejdes med begreberne **forlyd**, forbogstaver og forlydsord. Alle ord er illustreret vha. billeder. Elever, som endnu ikke mestrer kunsten at afkode tekst, kan vha. nedenstående materialer få mulighed for at lydkategorisere og arbejde med forlyde og forbogstaver.

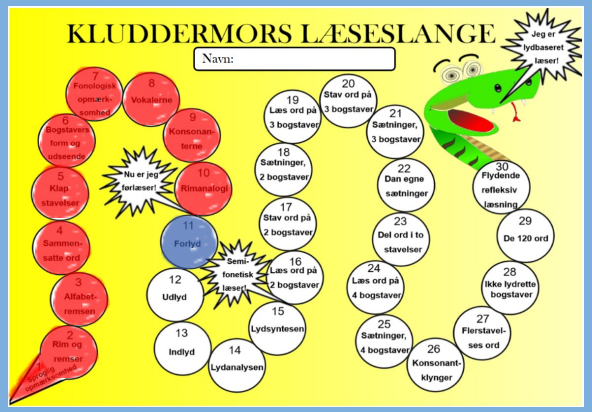

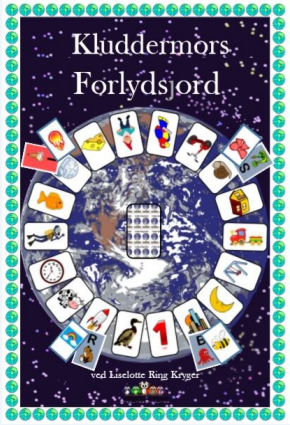

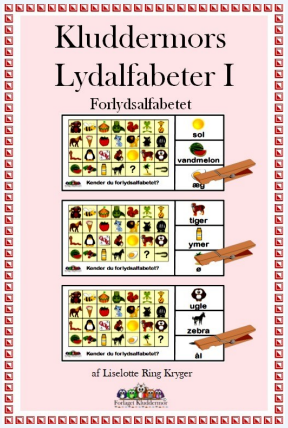

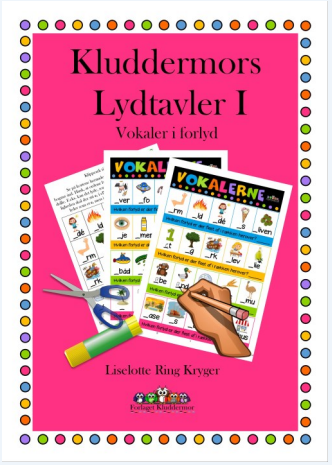

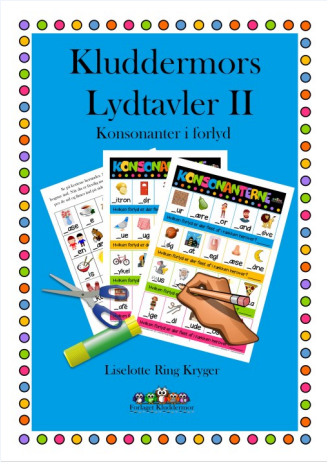

TRIN 12

Forlaget Kluddermor

Det er nu tid til at træne eleven i at høre den sidste lyd i ordet, også kaldet **udlyden**. I spillet Kluddermors Lydgalakse trænes både forlyd, udlyd og indlyd efter eget valg. Ordene i klemmeopgaverne er lydnære og giver eleverne en grundlæggende forståelse for begrebet udlyd.

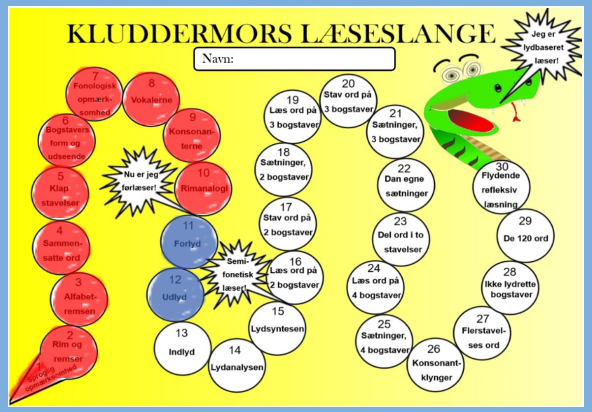

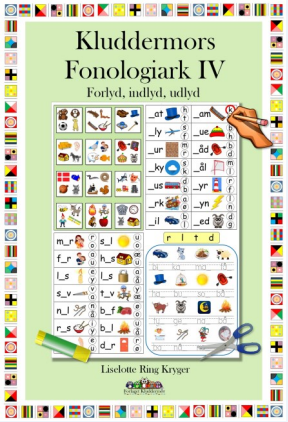

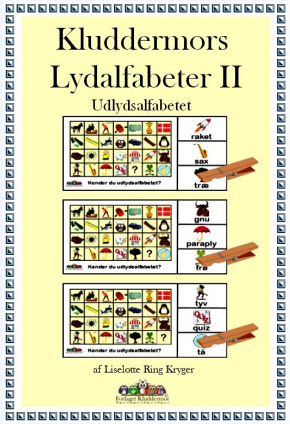

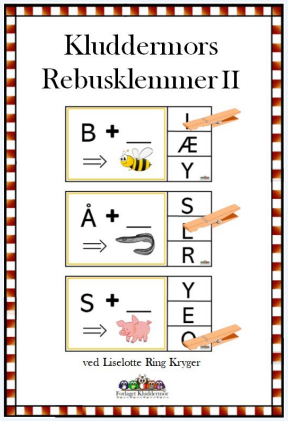

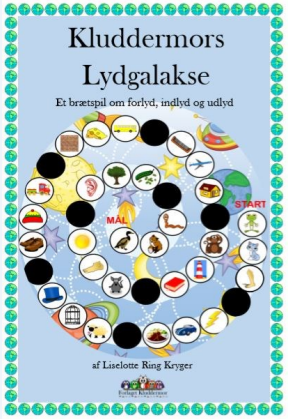

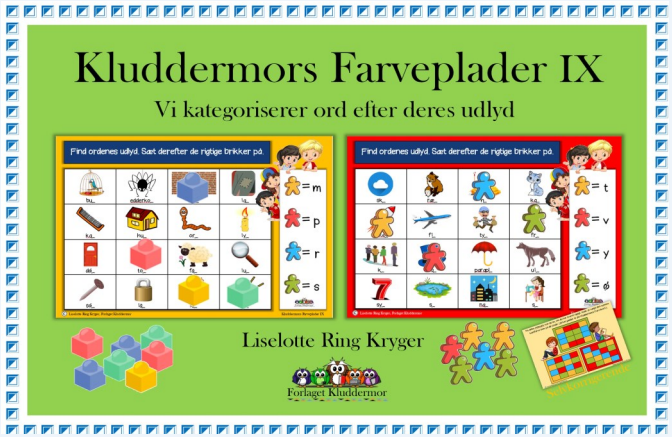

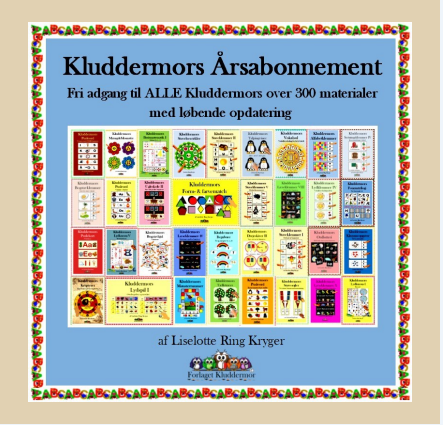

TRIN 13

Forlaget Kluddermor

Den sidste og sværeste lyd at identificere er den del af ordet, der ligger mellem dets første og sidste lyd. Denne del kaldes **indlyden**, fordi den ligger ”inde” i ordet.

Vha. spil og klemmeopgaver trænes eleven i at høre og identificere ordenes indlyd.

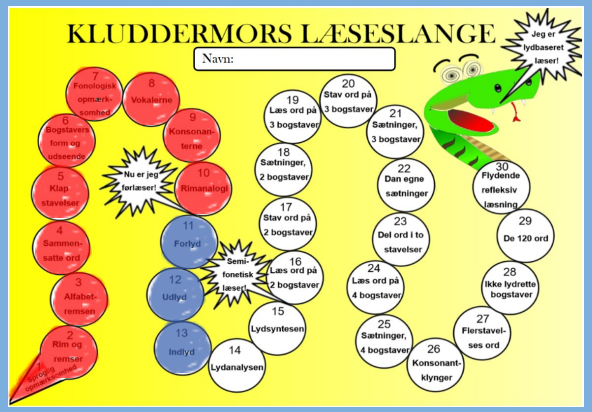

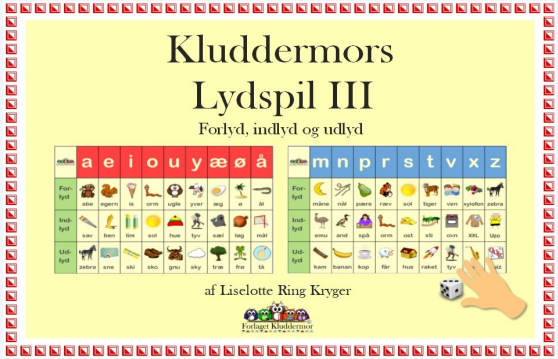

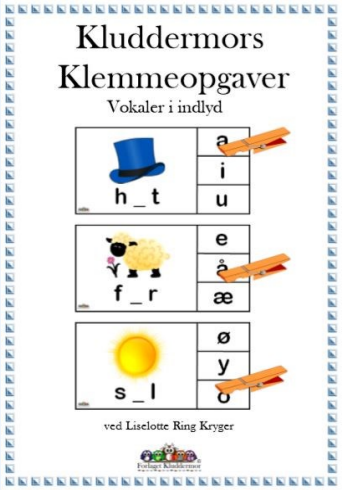

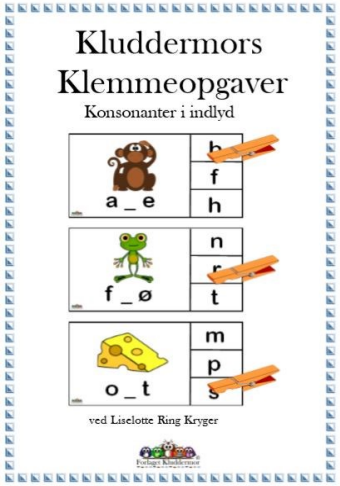

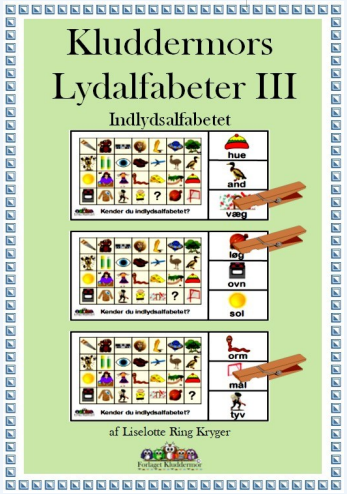

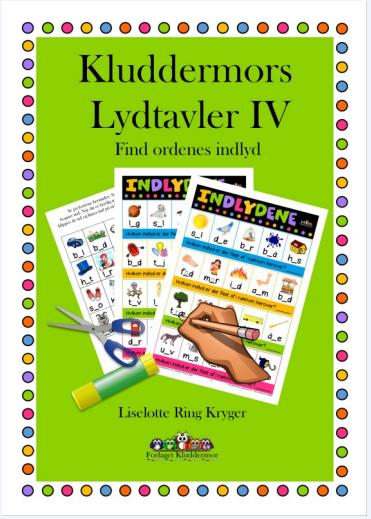

TRIN 14

Forlaget Kluddermor

Eleven skal nu i gang med at arbejde med **lydanalysen** eller **fonemudskilningen**. Eleven skal lære at opdele kendte ord i fonemlyde, og kunne identificere og skrive de aktuelle lydes bogstaver.

Rebusopgaverne giver en legende tilgang til dette lidt vanskelige område.

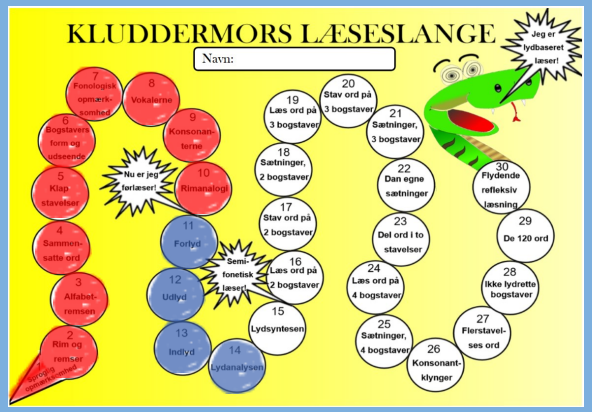

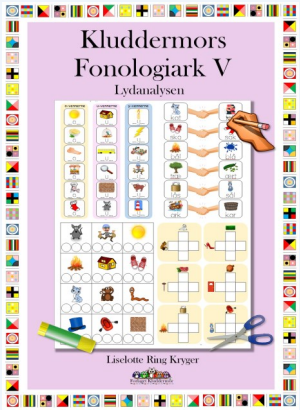

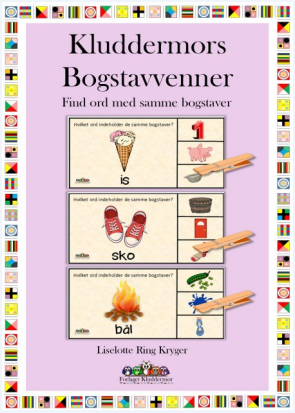

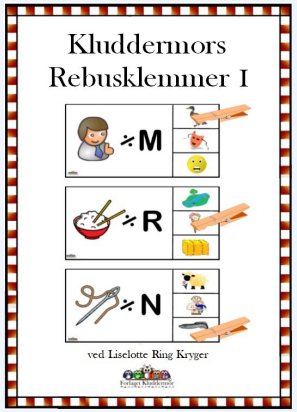

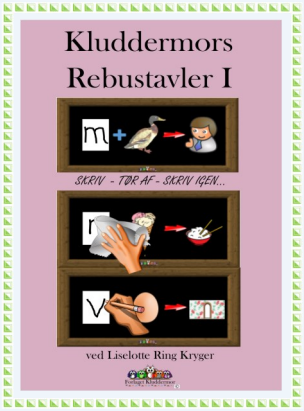

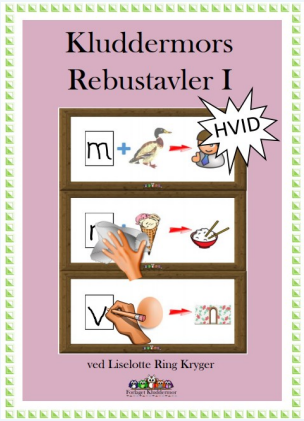

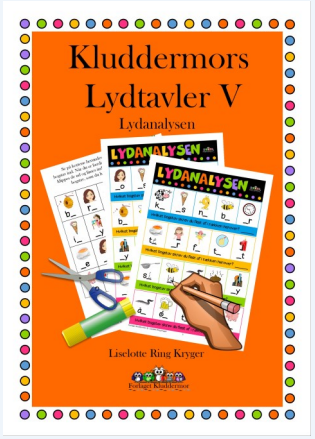

TRIN 15

Forlaget Kluddermor

Med lydanalysen følger **lydsyntesen** (at trække fonemlydene sammen til ord). Der begyndes med de korte lydrette ord på to bogstaver, idet ordene følger de regelmæssige stavekonventioner. På denne måde tydeliggøres hver fonems helt særlige rolle i synteseprocessen.

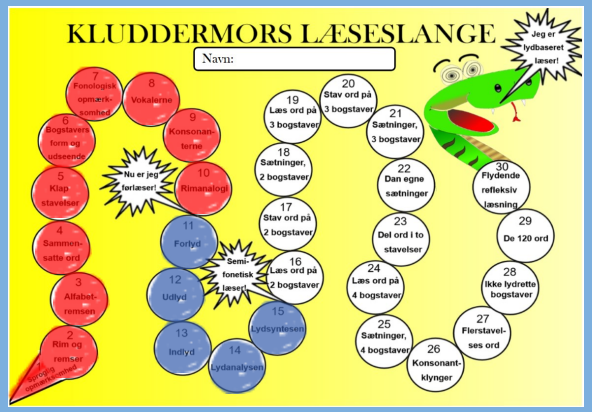

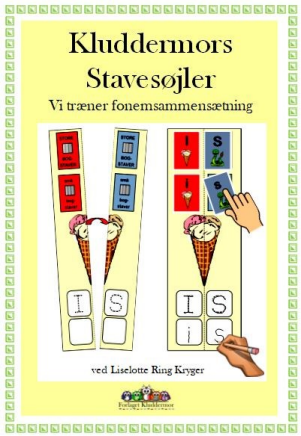

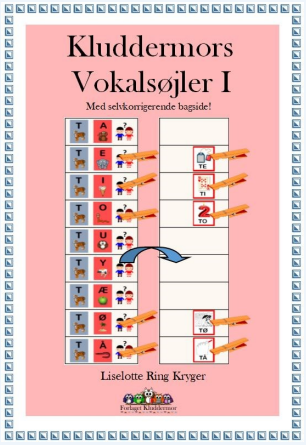

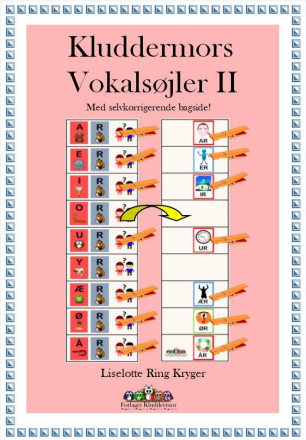

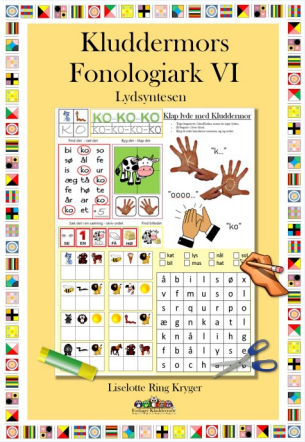

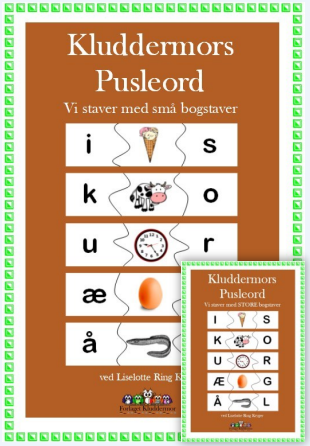

Med dette 15. trin har eleven afsluttet 2. del af Læseslangen, og kan nu kalde sig for semifonetisk læser. Dvs. at eleven nu har et funktionelt bogstavkendskab og en forståelse for lydopdeling og lydkombination (analysen og syntesen). Er dette ikke tilfældet må eleven træne yderligere med materialerne indenfor trin 10-15 i Læseslangen. De forskellige spil kan f.eks. bruges mange gange, uden at eleven opfatter dette som træning og kedelig gentagelse.

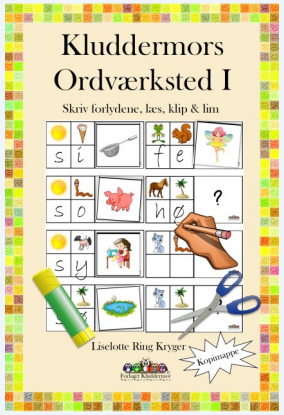

TRIN 16

Forlaget Kluddermor

Eleven, som nu mestrer alle bogstavernes fonemlyde, og som er blevet introduceret til den vigtige lydsyntese, er klar til at begynde den første **læsning**. Også her begyndes med de korte lydrette **ord på to bogstaver,** idet ordene følger de regelmæssige stavekonventioner.

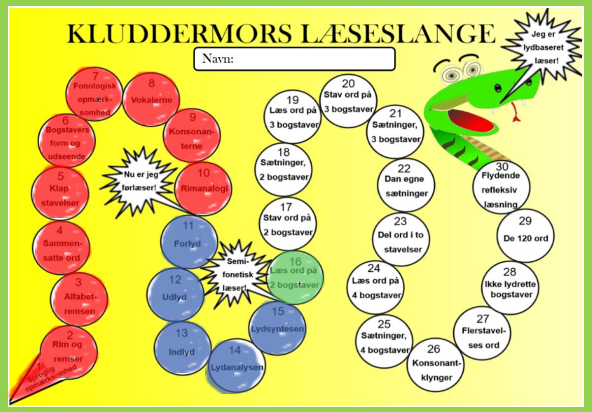

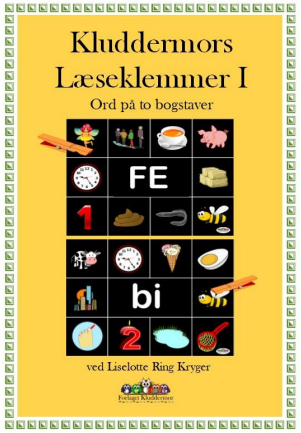

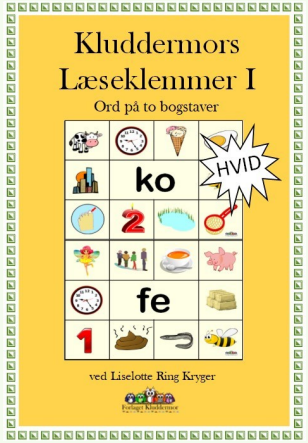

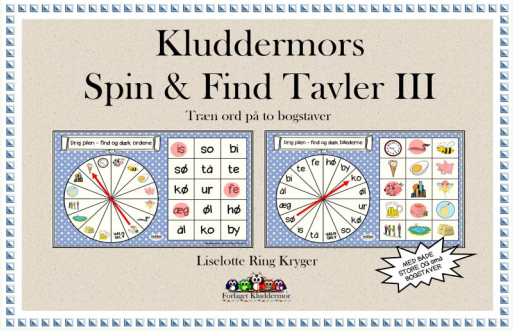

TRIN 17

Forlaget Kluddermor

Læsning og stavning er to sider af samme sag. Men hvor læsningen bygger på lydsyntesen bygger stavningen på lydanalysen, idet eleven skal kunne opdele ordene i kendte fonemlyde og udlede disse lydes bogstaver. Vi starter med at **stave til ord på to bogstaver.**

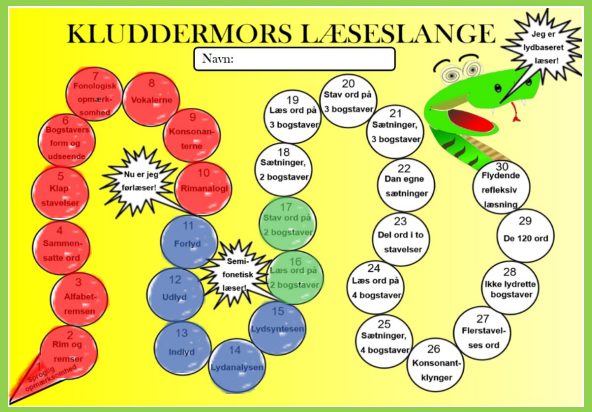

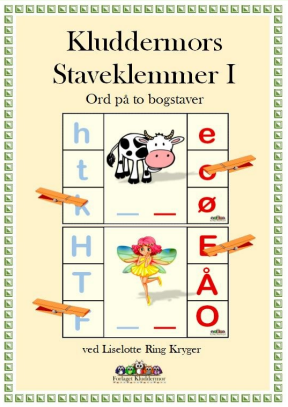

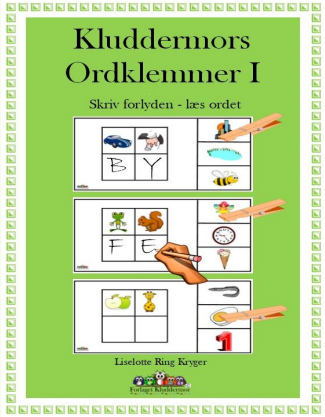

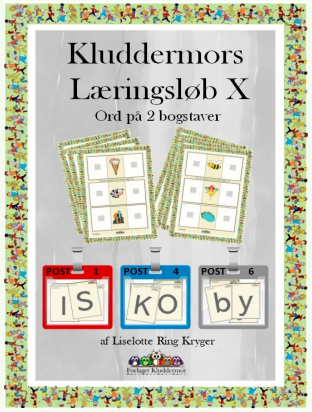

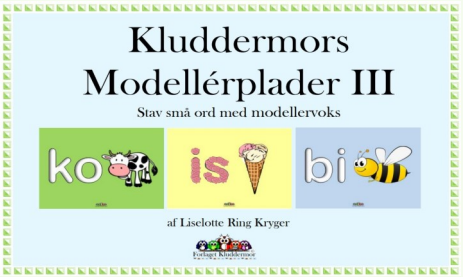

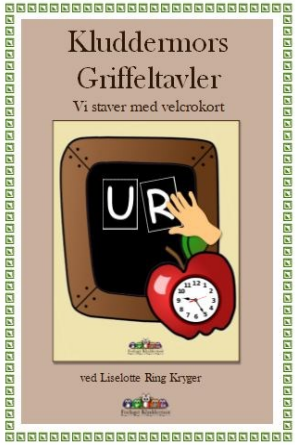

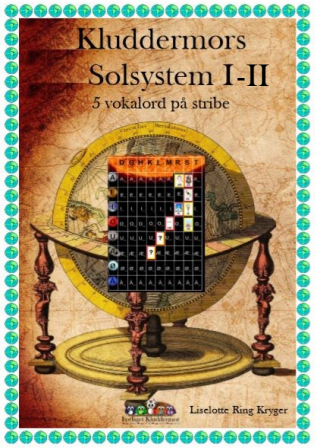

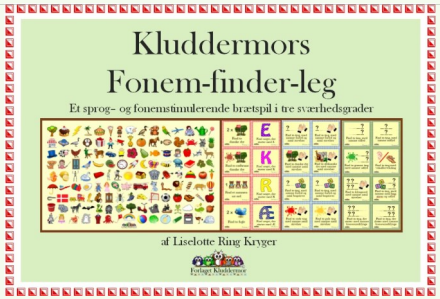

TRIN 18

Forlaget Kluddermor

Så snart eleven har fået forståelse for at afkode mindre ord, er det tid til at sætte disse ord sammen til **sætninger**. Eleven skal lære, at selv små **ord på to bogstaver** kan fortælle en (lille) historie. Med Læseklemmer, Drejebøger, Læringstavler og Kluddermors "Ib og Pi" bøger med opgavehæfter og spil, styrkes elevens evne til at udlede forståelse af teksten.

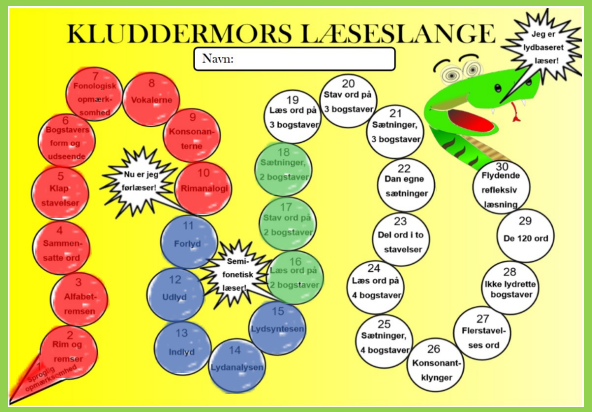

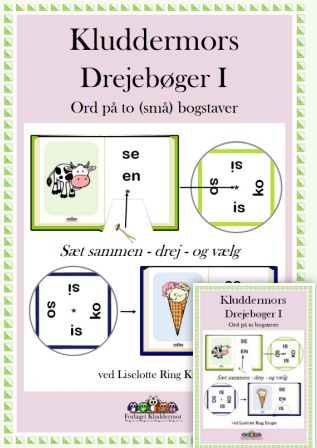

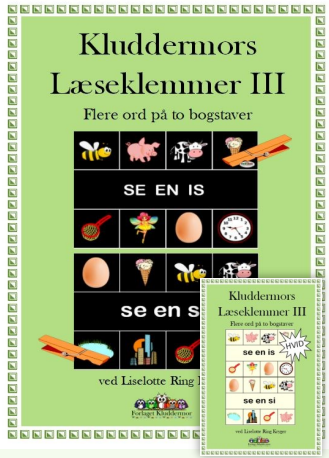

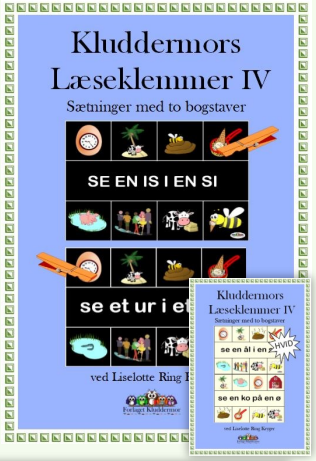

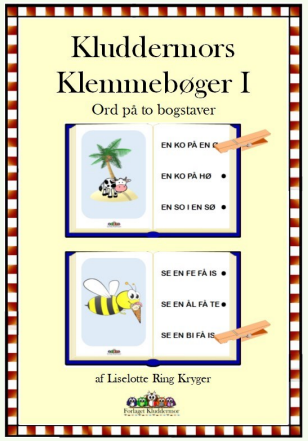

TRIN 19

Forlaget Kluddermor

Når de helt små ord er på plads er det tid til at **læse ord på tre bogstaver.**

Også her bygges på elevens evne til at identificere bogstaverne og deres fonemlyde, og kunne anvende disse i forbindelse med lydsyntesen. Eleven præsenteres også her for begrebet **fonemmanipulation.**

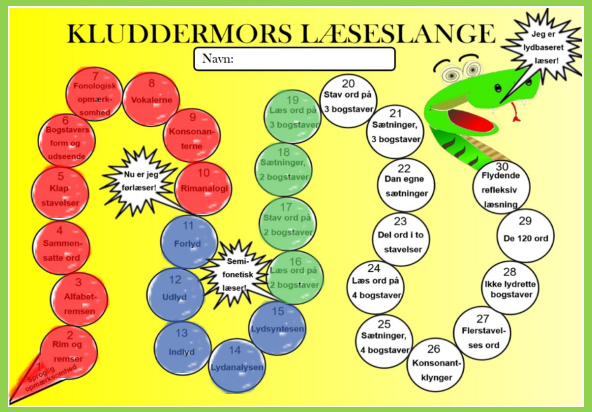

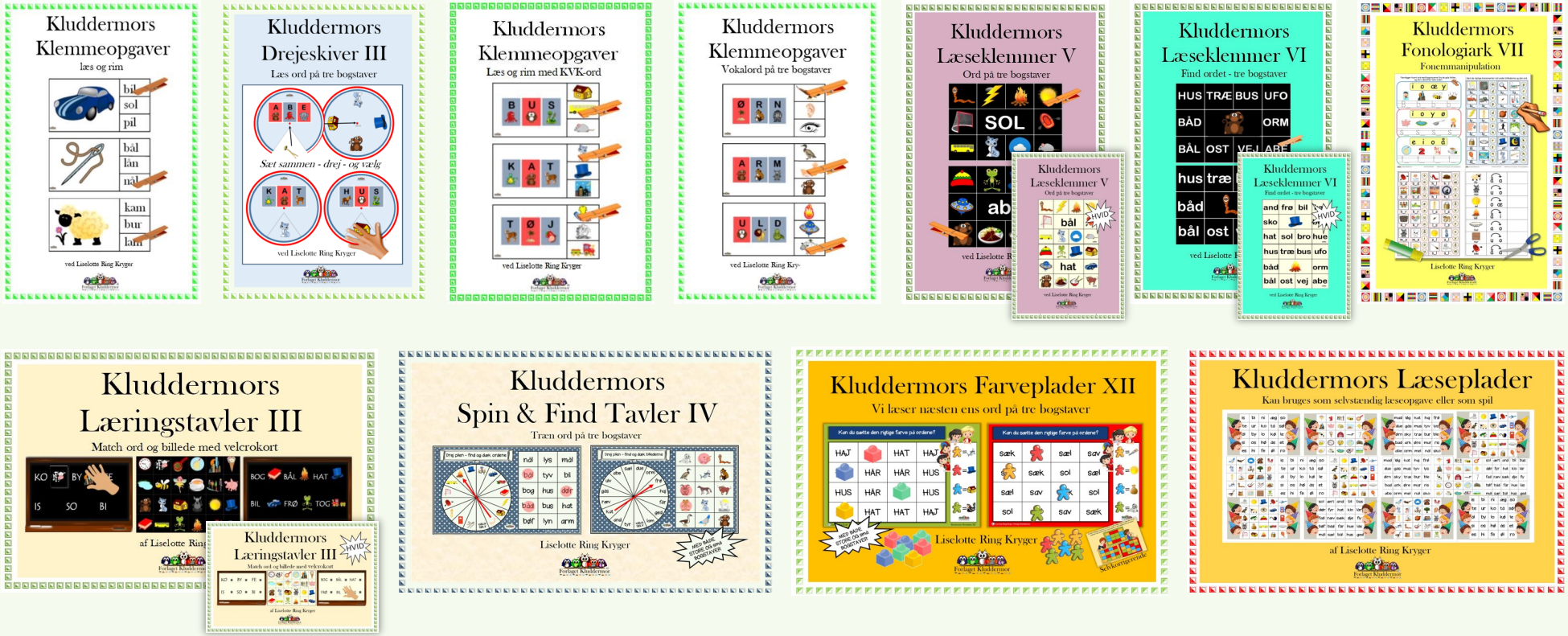

TRIN 20

Forlaget Kluddermor

Her skal eleven igen gøre brug af den allerede indlærte lydanalyse. For at **stave til ord på tre bogstaver** skal man kunne opdele ordene i kendte fonemlyde og udlede disse lydes forskellige bogstaver.

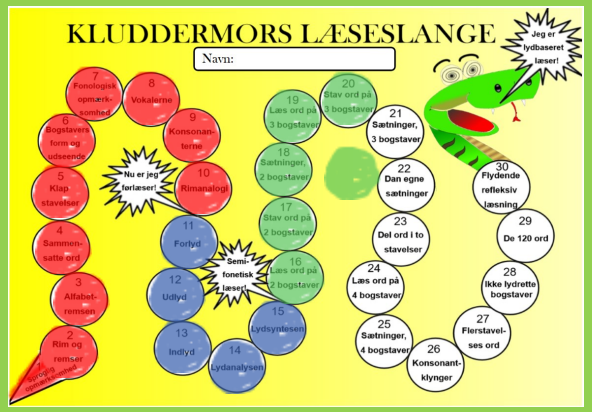

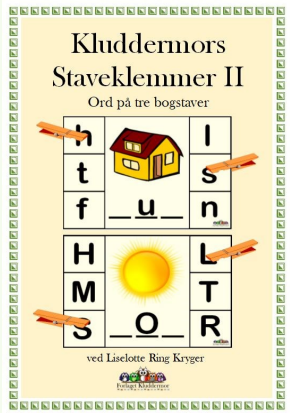

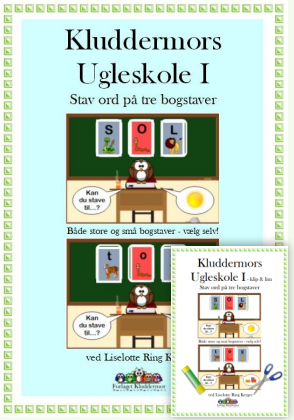

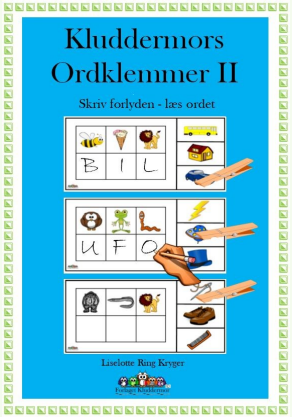

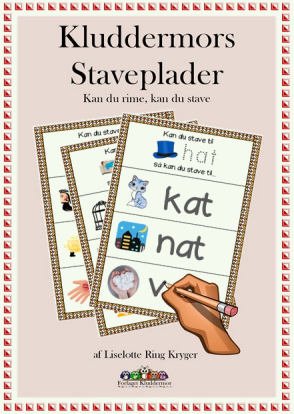

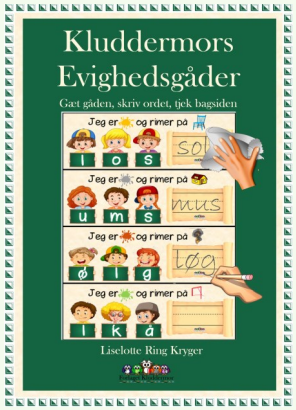

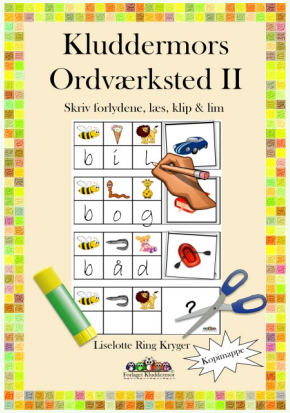

TRIN 21

Forlaget Kluddermor

Med et grundlæggende kendskab til ord på op til **tre bogstaver** er der efterhånden rig mulighed for at **læse mange forskellige sætninger** og dermed udvikle en begyndende indholdsforståelse.
Eleven udvikler sine evner til at udlede forståelse af tekst og billeder vha. Læseklemmer, Drejebøger, Sætningsklemmer og Kluddermors "Ib og Pi" bøger med opgavehæfter og spil.

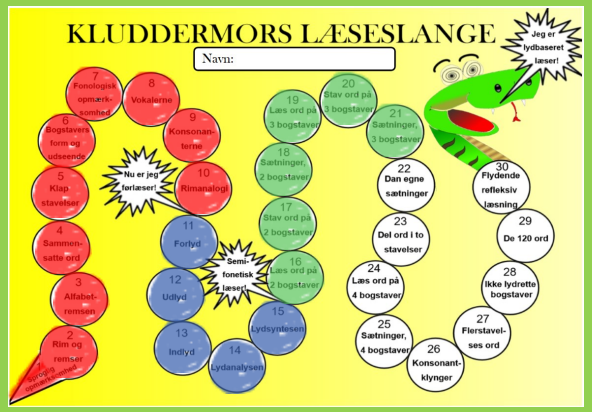

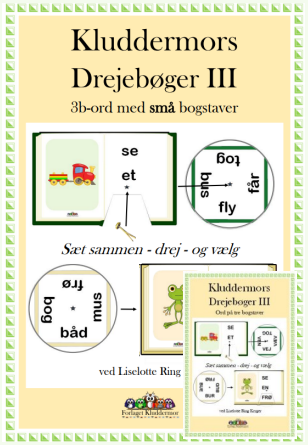

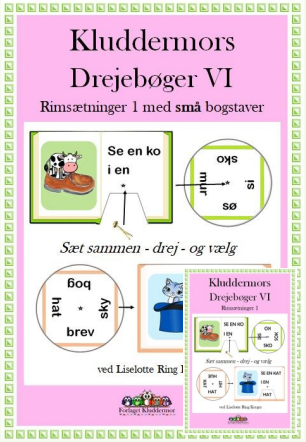

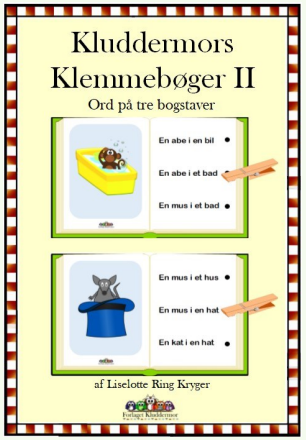

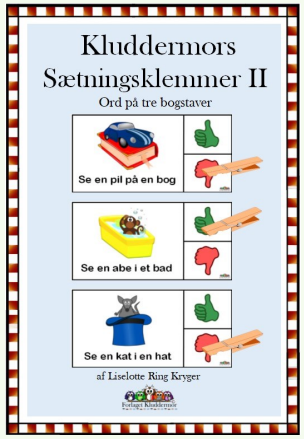

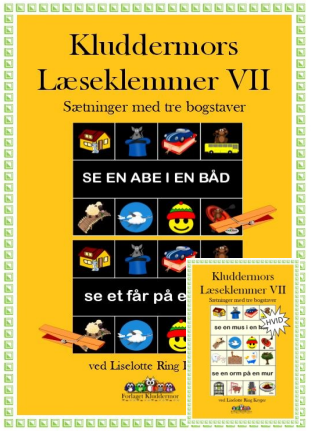

TRIN 22

Forlaget Kluddermor

Eleven har nu så godt et ordkendskab, at det er tid til selv at **danne egne sætninger**. Med ordkort på *to til tre bogstaver* er kombinationsmulighederne mange, hvilket giver eleven plads til selvstændigt at bruge sine nye færdigheder. Med materialerne Kluddermors Skriv-selv-sætninger I og II kan eleven selv skrive sine egne sætninger.

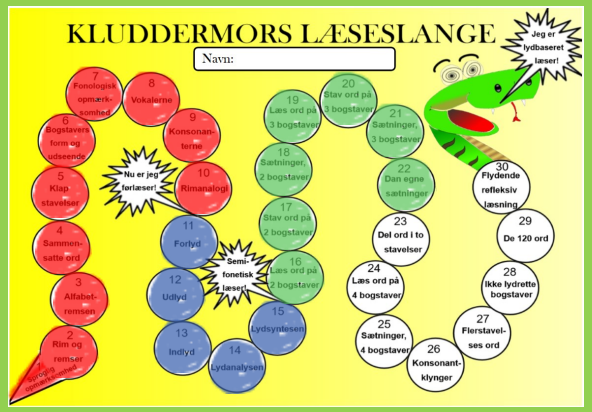

Få adgang til ALLE Forlaget Kluddermors materialer til under halv pris.

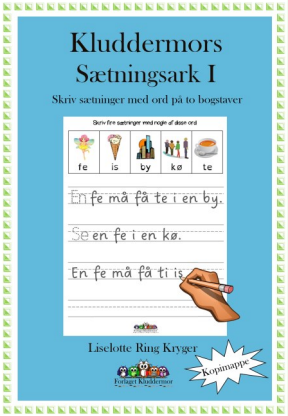

TRIN 23

Forlaget Kluddermor

Før eleven kan kaste sig ud i at læse længere ord, er det ofte nødvendigt, at han/hun lærer at **dele ord i to stavelser**. På denne måde kan eleven bruge de velkendte fonologiske principper på hver enkelt stavelse, og derefter sætte lydene sammen til længere ord.

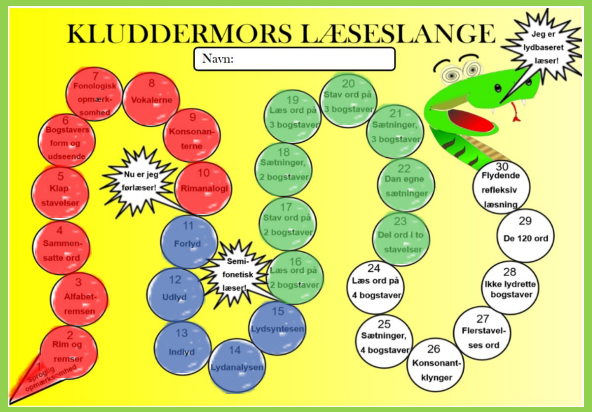

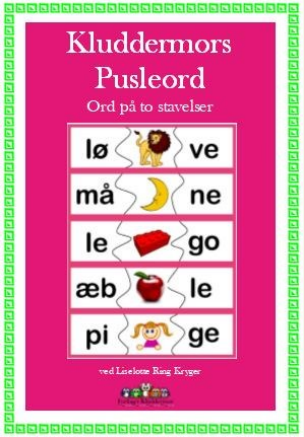

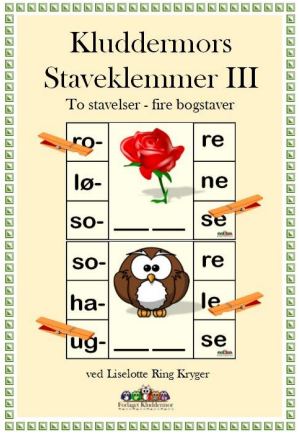

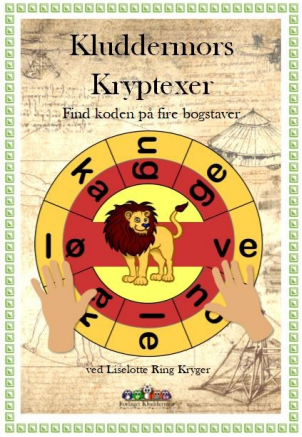

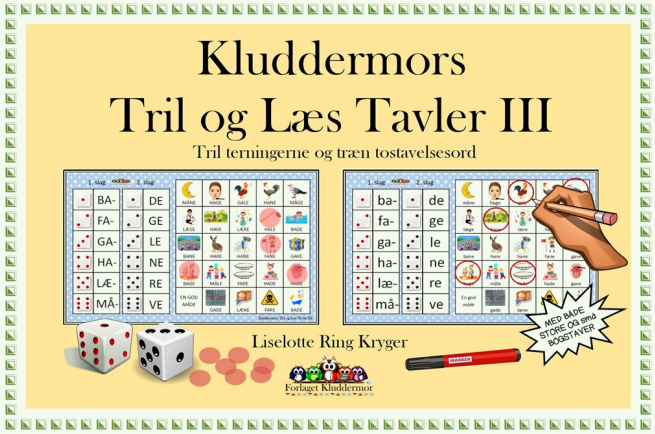

Få adgang til ALLE Forlaget Kluddermors materialer til under halv pris.

TRIN 24

Forlaget Kluddermor

Efter eleven nu er blevet fortrolig med stavelsesdelingen, er det tid til at **læse ord på fire bogstaver**. De fleste ord i nedenstående materialer har to stavelser. Ved at bruge sin viden om stavelsesdelingen fra trin 23, kan eleven dele ordene op i mindre enheder, og på denne måde få hjælp og større sikkerhed i at afkode længere ord.

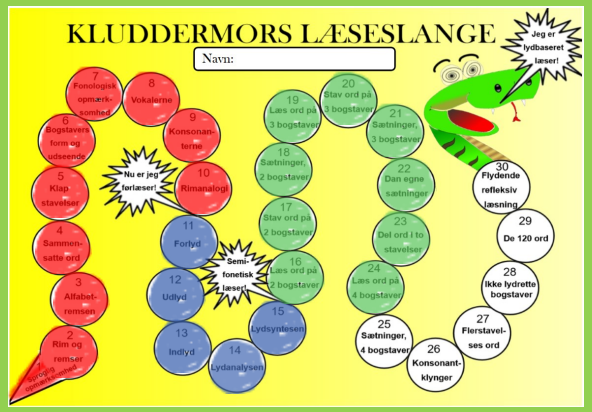

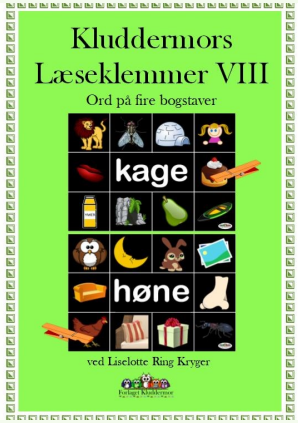

TRIN 25

Forlaget Kluddermor

Med et grundlæggende kendskab til ord på op til **fire bogstaver** er der nu rig mulighed for at **læse og danne længere sætninger**.
Eleven kan udvikle sine evner til at udlede forståelse af tekst og billeder vha. Læsekort, Drejebøger og Sætnings-kort (ord på fire bogstaver).

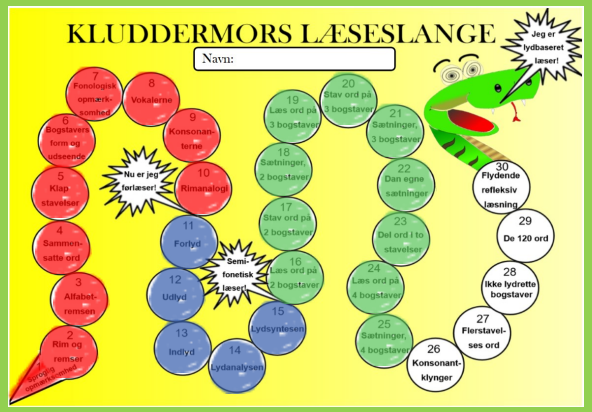

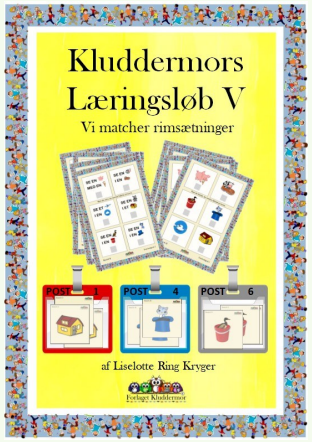

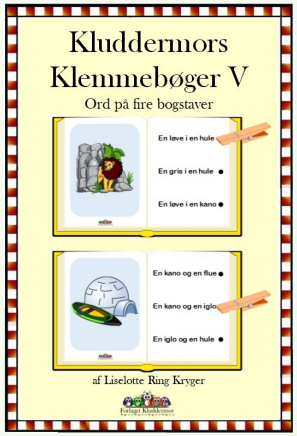

Få adgang til ALLE Forlaget Kluddermors materialer til under halv pris.

TRIN 26

Forlaget Kluddermor

Eleven er nu så trænet i fonemanalyse, at han/hun er klar til at afkode komplicerede lydforbindelser, lydkategorisere **konsonantklynger** og træne de nødvendige artikulationsfærdigheder. Kluddermors Klyngeremser er på dette trin velegnet til oplæsning i klassen. Klyngespillet og Lydspillet kan spilles med hjælp fra en voksen.
(Fortsættes næste side)

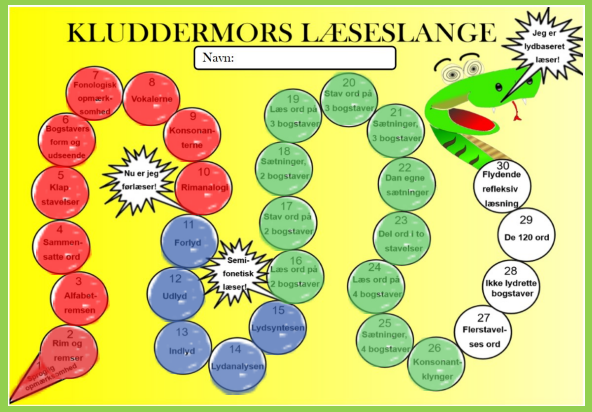

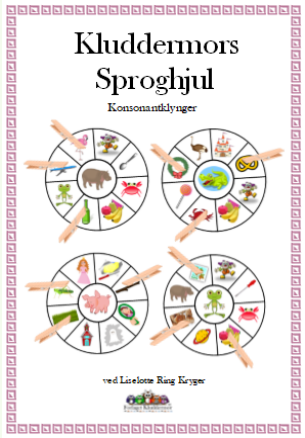

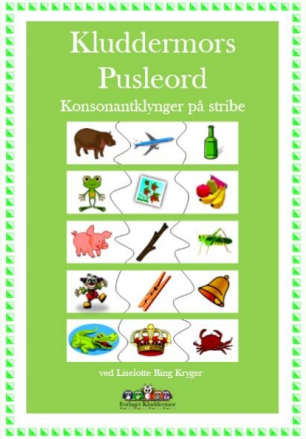

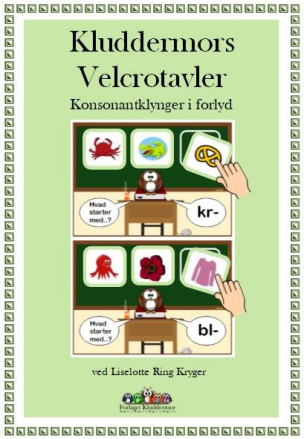

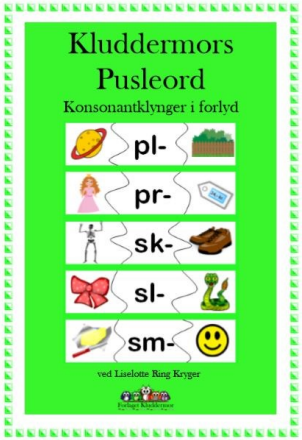

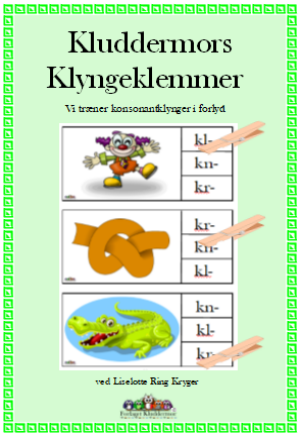

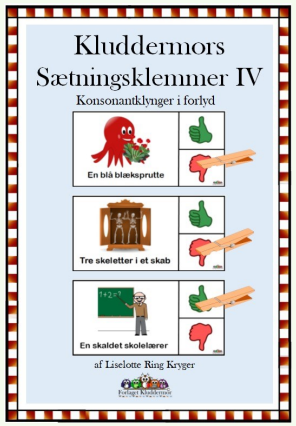

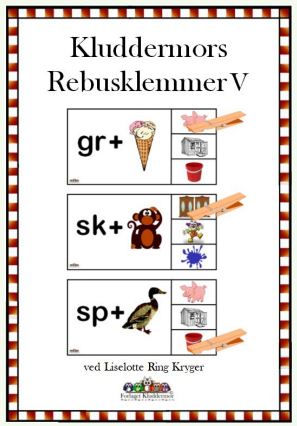

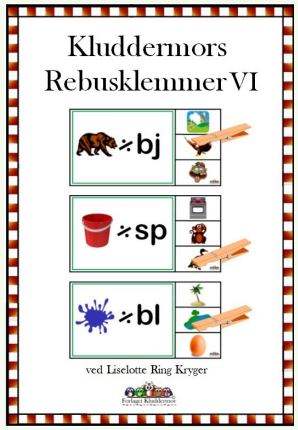

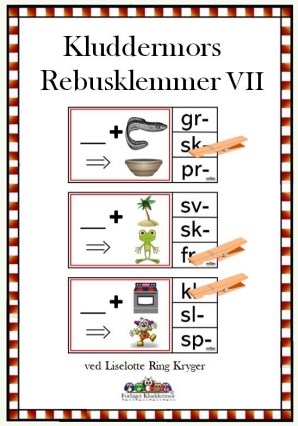

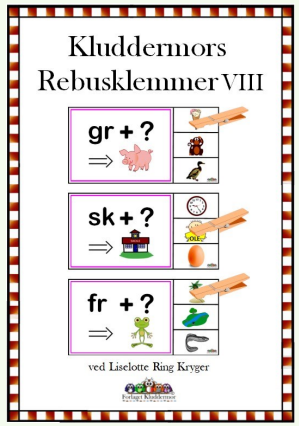

TRIN 26 fortsat!

Forlaget Kluddermor

Kluddermors Rebustavler II

ved Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Rebustavler II

ved Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Farveplader XIV

Vi træner konsonantklynger i skrift og udtale

Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Lydtavler VII

Konsonantklynger

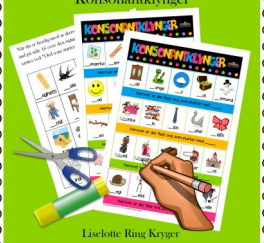

Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Lydkort II

Klyngekort med og uden bogstaver, inkl. LYDSPIL

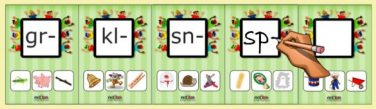

af Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Find-fem-tavler V

Find fem konsonantklyngeord med samme forlyd

Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Klyngeklemmer

Vi træner lydlig opmærksomhed med konsonantklynger

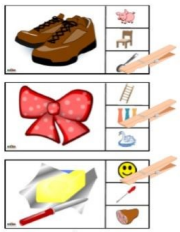

ved Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Klyngespil

30 konsonantklynger på vers

af Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Tril og Læs Tavler IV

Tril terningerne og træn lydsyntese med konsonantklynger

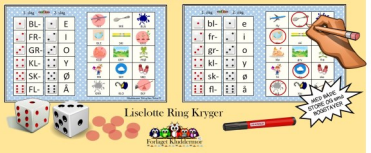

Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Klyngeremser

30 konsonantklynger på vers

af Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Spin & Find Tavler VI

Træn ord med konsonantklynger i forlyd

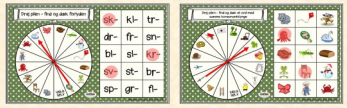

Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Kombinatoriktavler VII

Konsonantklynger i forlyd

af Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Kombinatoriktavler VIII

Konsonantklynger i ind- og udlyd

af Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Klyngedyst

Et spil for 2 - 4 deltagere

Liselotte Ring Kryger

Kluddermors Lydspil II

Forlyde og stavelser inkl. konsonantklynger

af Liselotte Ring Kryger

TRIN 27

Forlaget Kluddermor

Her skal eleven igen gøre brug af den allerede indlærte stavelsesdeling. For at stave til **flerstavelsesord** skal eleven kunne opdele ordene i mindre dele og anvende de velkendte fonologiske principper på hver enkelt stavelse, og derefter sætte lydene sammen til længere ord.

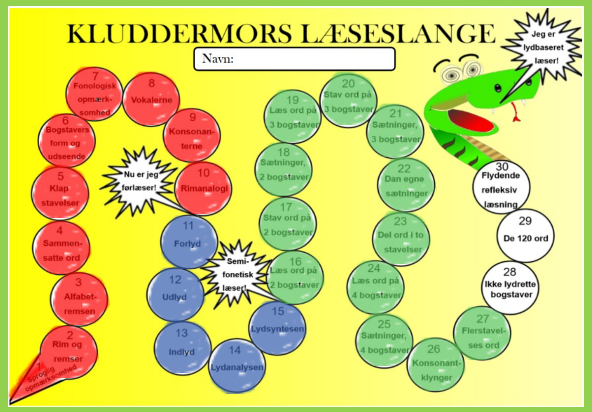

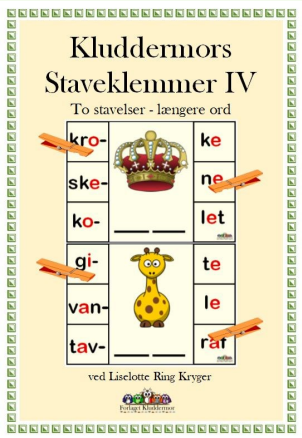

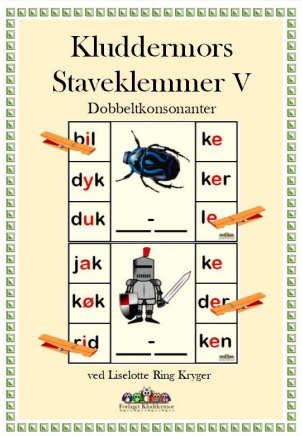

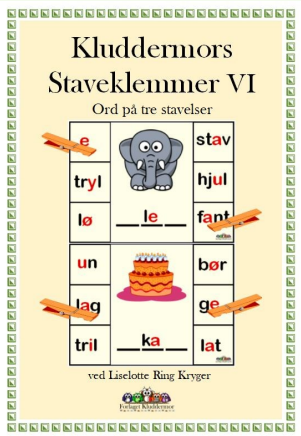

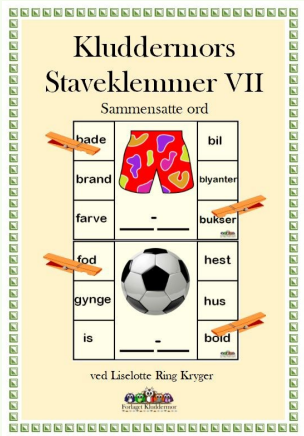

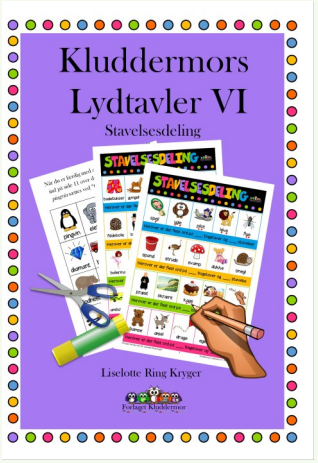

Kluddermors Mysteriespil indeholder forskellige læsefaglige udfordringer. Én af disse er at kunne dele og tælle stavelser.

TRIN 28

Forlaget Kluddermor

Nogle gange udtales vokalerne anderledes end de skrives, og omvendt, og danner dermed **ikke-lydrette ord.** Dette får eleven mulighed for at indarbejde med Lydklemmerne, Vokalsolen og Vokalmånen, som giver et grundigt indblik i **vokalernes forvekslingsmuligheder.**

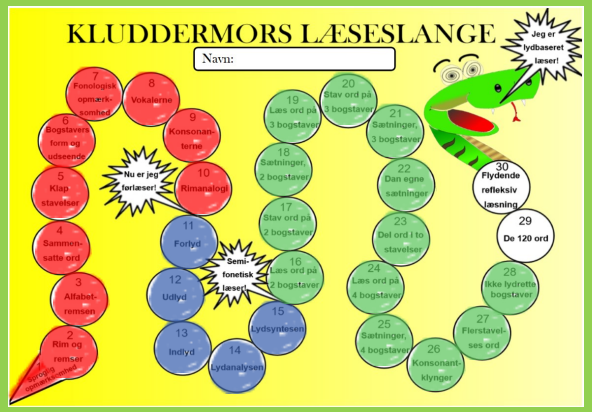

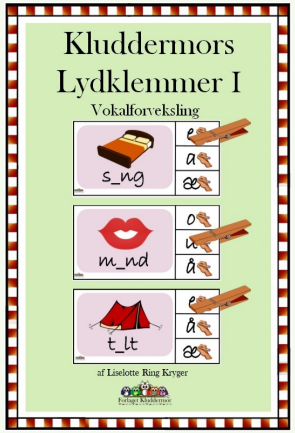

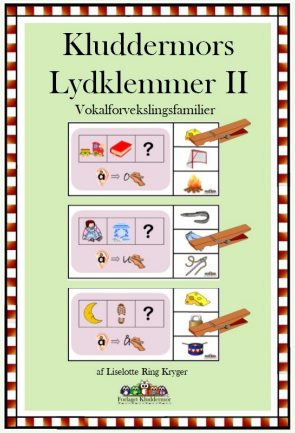

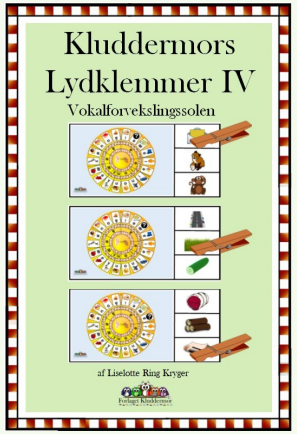

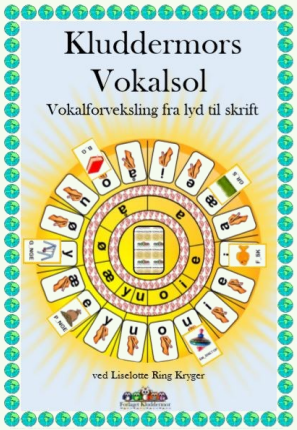

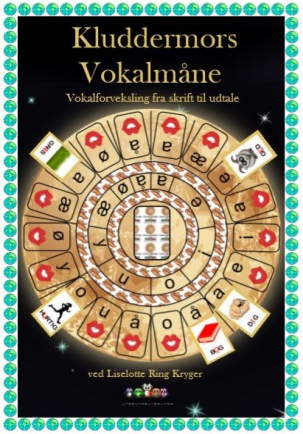

Få adgang til ALLE Forlaget Kluddermors materialer til under halv pris.

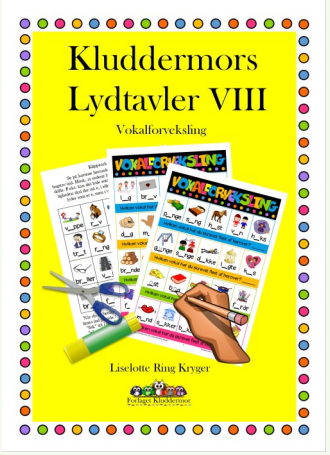

TRIN 29

Forlaget Kluddermor

Efter eleven nu har et grundlæggende kendskab til de mest almindelige stavekonventioner, er det tid til at lære **de 120 mest almindelige ord,** som udgør mellem 50 - 80 % af alle ord i de fleste tekster. Ofte er disse ord ikke lydrette, og bør derfor trænes grundigt, gerne til eleven kan alle 120 ord udenad, dvs. som ordbilleder. Med sjove opgaver, lister og diplomer gøres denne proces tydelig og mere motiverende for eleven.

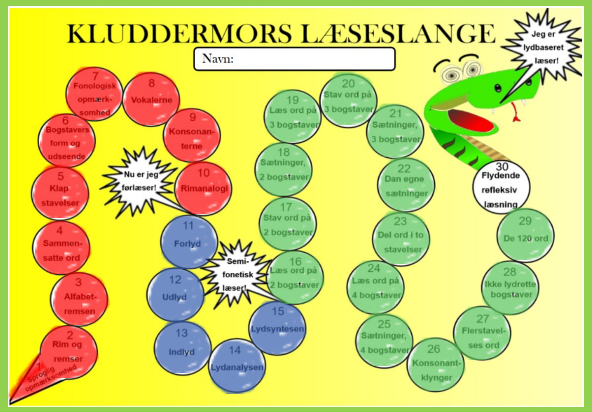

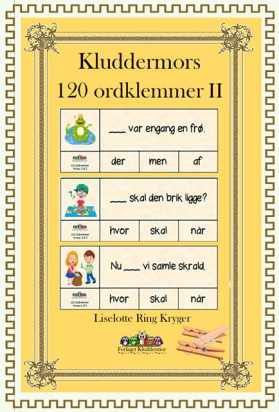

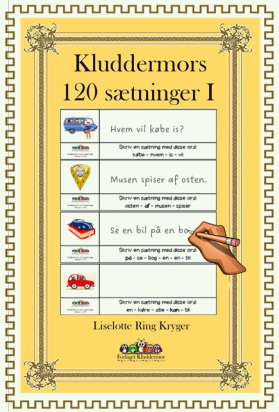

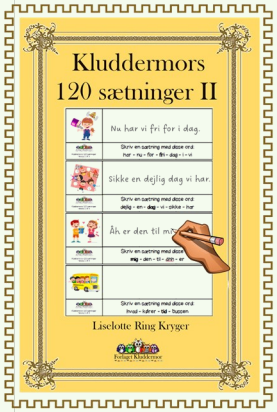

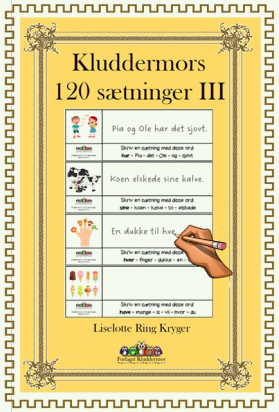

TRIN 30

Forlaget Kluddermor

Eleven mestrer nu både de grundlæggende stavekonventioner og kan læse alle de 120 ord. Han/hun er hermed klar til at læse små bøger og træne **flydende refleksiv læsning**. Start med de nemme tekster med ord på tre - fem bogstaver og bevæg jer videre herfra. God fornøjelse!

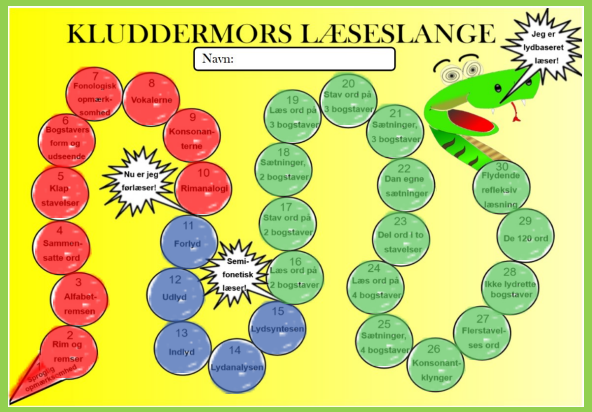

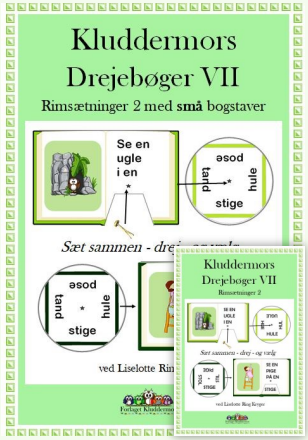

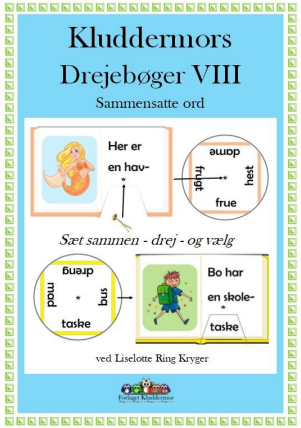

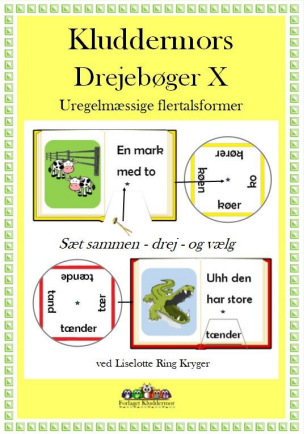

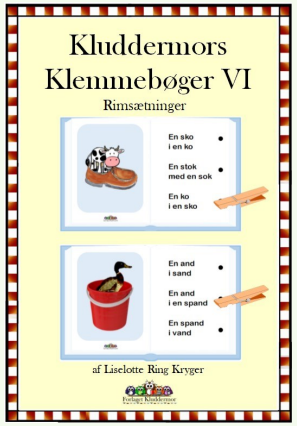

Få adgang til ALLE Forlaget Kluddermors materialer til under halv pris.

Kluddermors Årsabonnement

Fri adgang til ALLE Kluddermors 500 materialer

med løbende opdatering

Liselotte Ring Kryger

Forlaget Kluddermor ©

Vidste du, at med et årsabonnement hos Forlaget Kluddermor kan du og dine kolleger downloade alle 364 læse-materialer **direkte fra Læseslangen**?
I får derudover adgang til alle vores **sprogstimulerende materialer** samt vores **matematikmaterialer**, både til kopiering og laminering.
Som noget nyt har Forlaget Kluddermor også udgivet en række **Notebooktavler**, som giver dig og dine kolleger mulighed for at arbejde med de vigtigste områder af læseprogrammet direkte fra dit Smartboard.
Med i årsabonnementet følger også adgang til over **1500 kopisider**.
Det hele er med **løbende opdatering**, så I altid har adgang til alt det nyeste fra Forlaget Kluddermor.
Pris kun 3995,- for et helt år.
Du tilmelder dig lige her:
www.forlagetkluddermor.com/aarsabonnement